

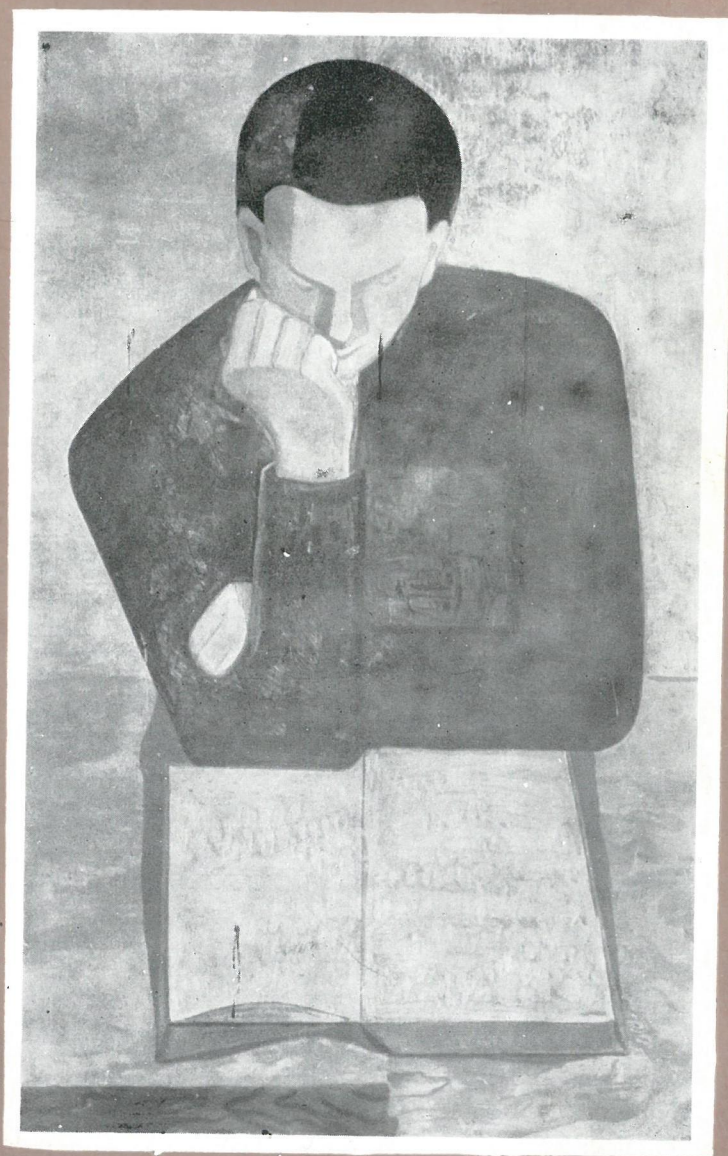
4

fejér megyei

könyvtáros

XIV. ÉVFOLYAM, NOVEMBER

1974

4

fejér megyei könyvtáros

XIV. évfolyam

1974

november

Fejér megye könyvtárosainak tájékoztatója

tartalom

VENESZ BÉLA	Új könyvtár Dunaújvárosban	3
VARRÓ GYULÁNÉ	A szakszervezeti letéti könyvtári ellátás fejlődése Dunaújvárosban	13
NEMÉNYI LÁSZLÓ	Olvasó brigád	17
GÁBOR IVÁN	A könyvtári reprográfiai munka néhány területe egy felsőoktatási intézményben	24
	A könyv misszionáriusa (Csaba Orsolya)	28
	Könyvtárról könyvtárra	
BENE GYULÁNÉ	A 316. számú "Makarenko" Ipari Szakmunkásképző Intézet könyvtára	30
	Ezt láttuk	
	Szövetkezeti könyvterjesztés Bicskén	35
	Kommentár nélkül	36
	Kövek, színek, emberek	
	A könyvterjesztés és a könyvtári kölcsönzés kezdetei Dunaújvárosban (Abonyi Sándorné visszaemlékezése)	37
	Könyvespolc	
	1974. augusztus – október (–ó–)	41
	Hírek	
	A Magyar Könyvtárosok Egyesületének VI. vándorgyűlése (G. Á.)	45
	Műszaki Könyvnapok 1974	47

Fejér megyei
Könyvtáros

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
(Körlevélként)

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság

Tagjai:

Dr. Csongor Endréné
Murányi Lajos
Neményi László
Sudár Ivánné
Tóth György István

KIADJA

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 12-684
Felélős kiadó:
Dr. Csongor Endréné

KÉSZÜLT

a Papíripari Vállalat
Dunaújvárosi Gyára
házi nyomdájában
400 példányban

Grafikák: PÁLFALVI JÁNOS; Fej má-
dárrel (filc) 23. l.; PÁLFALVI JÁNOS;
Monotipia 27. l.; P. CSASZTKA ILONA;
Vázlat (tus) 40. l.

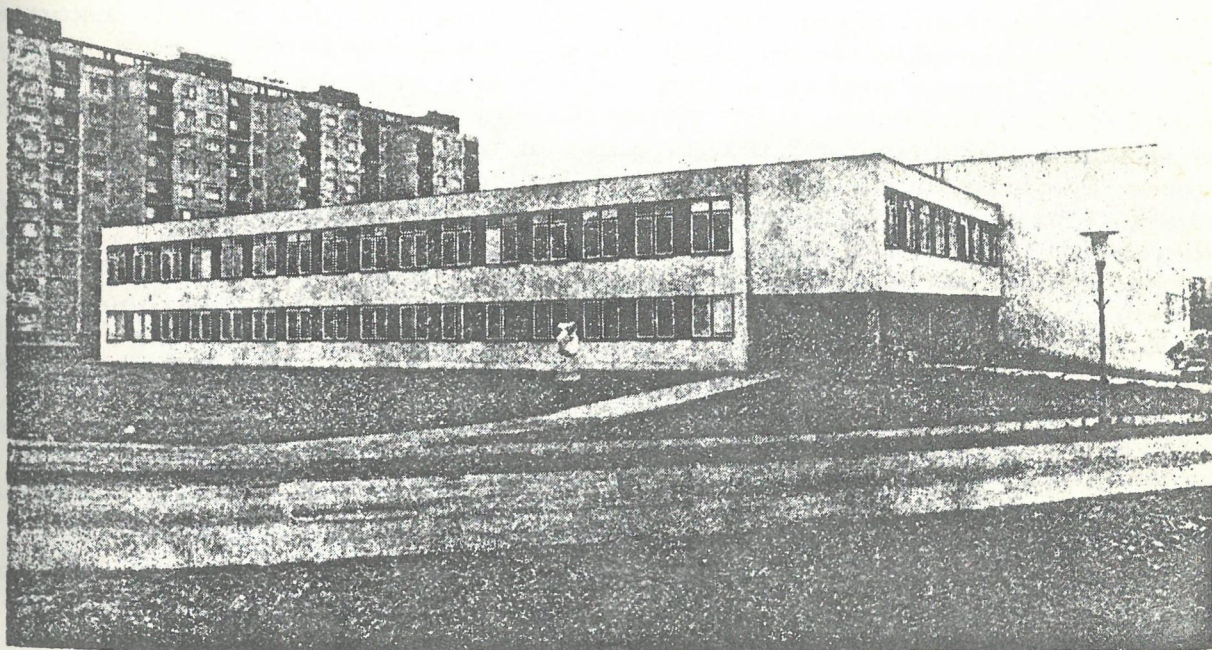
E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

ABONYI SÁNDORNÉ, az Állami Könyv-
terjesztő Vállalat dunaújvárosi boltjának
egykori vezetője; BENE GYULÁNÉ, a 316.
számú "Makarenko" Ipari Szakmunkásképző
Intézet könyvtárosa; CSABA ORSOLYA,
a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár mun-
katársa; GÁBOR IVÁN, a Nehézipari Mü-
szaki Egyetem Kohó- és Fémipari Főis-
kolai Kar könyvtárvezetője; GÉVAY ÁG-
NES, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyv-
tár munkatársa; NEMÉNYI LÁSZLÓ, a Vö-
rösmarty Mihály Megyei Könyvtár munka-
társa; TÓTH GYÖRGY, a Vörösmarty Mi-
hály Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese;
VARRÓ GYULÁNÉ, a dunaújvárosi Munkás
és Ifjúsági Művelődési Központ és
Központi Könyvtár munkatársa; VENESZ
BÉLA, a dunaújvárosi Munkás és Ifjúsági
Művelődési Központ és Központi Könyv-
tár könyvtárigazgatója

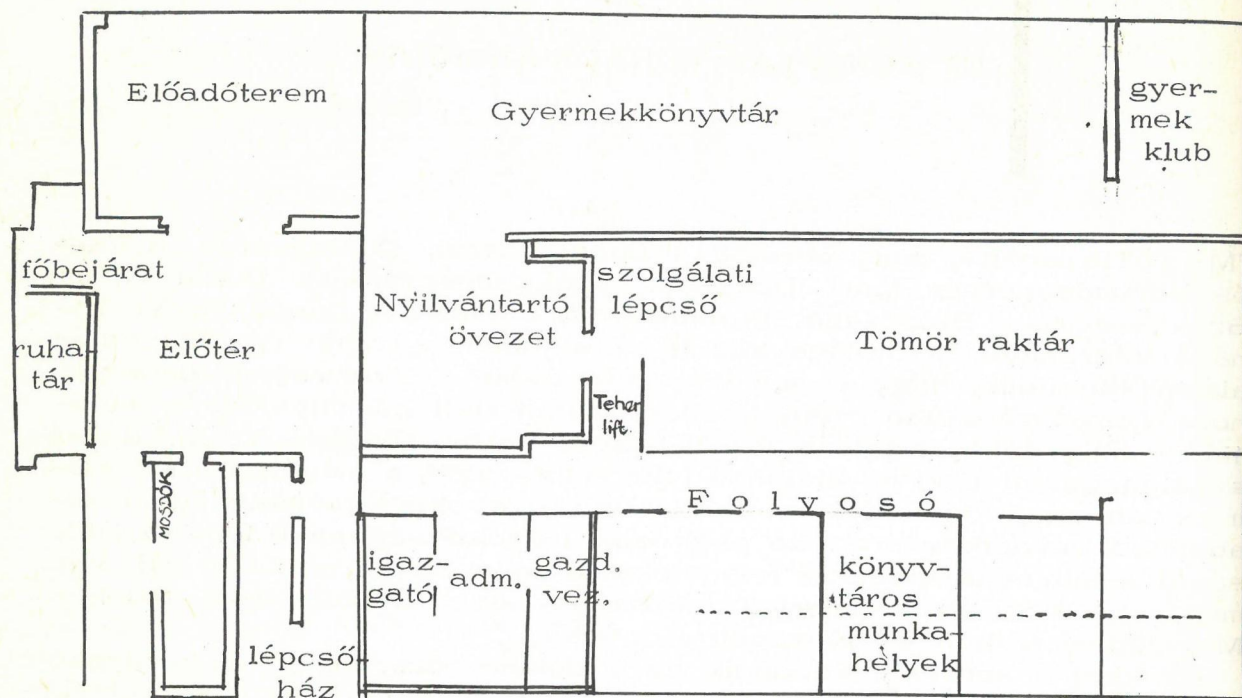
| UJ KÖNYVTÁR DUNAÚJVÁROSBAN

"Megállapodás, mely létrejött a Dunai Vasmű, Dunaújváros, a Vas- és Villamosenergia Ipari Dolgozók Szakszervezetének Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottsága, Dunaújváros, valamint a Dunaújvárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága között az alábbiak szerint: megállapodást aláírók kijelentik, hogy e megállapodás azon a törekvésen alapszik, hogy Dunaújvárosban olyan közösen fenntartott közművelődési intézmény jöjjön létre, amely a Dunaújvárosi Városi Tanács V. B., illetve szakigazgatási szerve általános felügyelete alatt, a megállapodást aláíró s ahhoz a későbbiekben csatlakozó szerveknél közművelődési feladatokra rendelkezésre álló eszközök leggazdaságosabb felhasználásával a művelődéspolitikai feladatokat a legeredményesebben valósítja meg. — A közösen fenntartott intézmény neve: Dunaújvárosi Munkás Művelődési Otthon és Központi Könyvtár..."

Ezekkel a sorokkal kezdődik az a dokumentum, amely új korszakot jelent Dunaújváros könyvtárügyében. Az alábbiakban arról szeretnék

▲ Munkás és Ifjúsági Művelődési Központ és Központi Könyvtár épülete

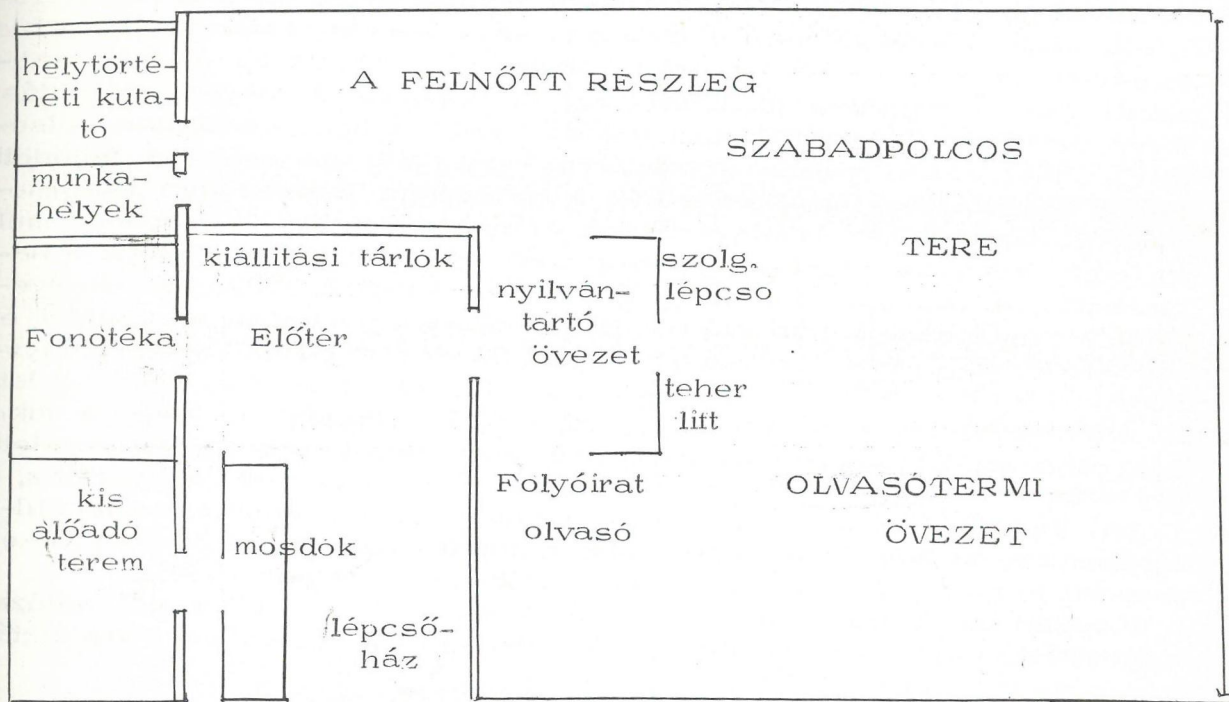

A könyvtár földszinti alaprajza

beszámolni, hogy milyen alapvető változások történtek a fenti dokumentum általános célkitűzésein belül, melyek elképzeléseink a jövőt illetően, s továbbá, hogy ezeknek megvan-e a reális alapjuk. Az új intézményt melyet 1974. november 4-én Méhes Lajos, a SZOT elnökségének tagja, a vasas szakszervezet főtitkára adott át ünnepélyes keretek között a város lakosságának, a Könyvtáros című folyóirat 1974./12. számában Gerő Gyula, ismerteti. Írásomban ezért nem térek ki részletesen a könyvtár épület leírására (a következőkben közölt alaprajzi vázlatok és fényképfelvételek ezt szemléletesen bemutatják), a rendelkezésre álló helyet az előzmények és a kialakítás folyamatának vázolására használnám fel.

A legalapvetőbb változás mindenképpen az, hogy 47 városi és 23 községi-járásí könyvtári egység került az intézmény központi könyvtárának közvetlen fenntartása illetve módszertani irányítása és felügyelete alá. Vagyis 47 városi egység közvetlen fenntartását a járási hálózatnak pedig módszertani irányítását és felügyeletét végzi a központi könyvtár. Ezzel lényegében Dunaujváros két - állami és szakszervezeti - közművelődési könyvtárhálózata központi ellátás és irányítás alá került.

A városi hálózat kialakításánál az volt a fő szempont, hogy az üzemi hálózatra (41 egység) támaszkodva - amely azonfelül, hogy

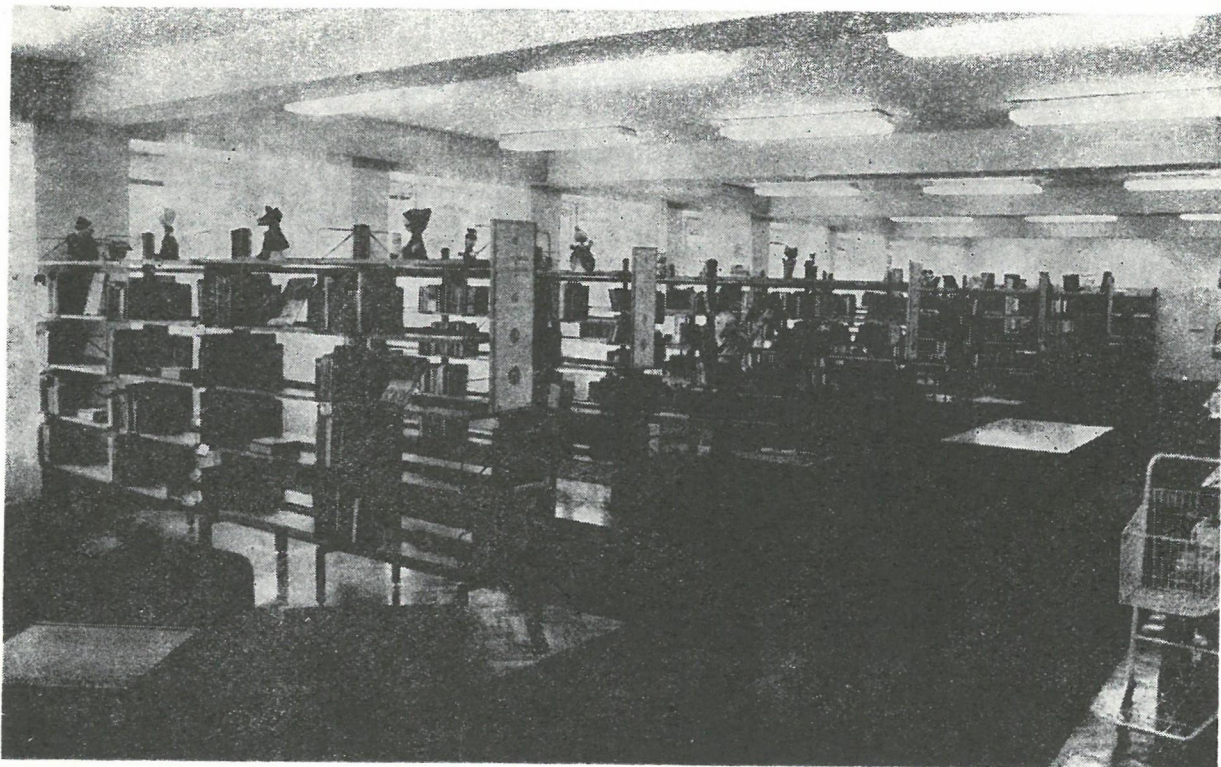
A könyvtár emeleti szintjének alaprajza

a munkásokhoz kézközébe viszi a könyveket, lehetőséget nyújt a bejáró dolgozók olvasásához is, olyan központi intézmény jöjjön létre, amely kiegészülve a város területén működő 5 nagyobb fiókkönyvtárral, magas szintű könyvtári tevékenységet biztosít a város minden lakosának munkahelyen és lakóterületen.

Most, hogy immár egy hónapja működik a dunaujvárosi Munkás Művelődési Központ Könyvtára, úgy érzem, időszerű ennek a mindenképpen rendhagyó, új intézménynek a megalakulásáról, tervezett és megvalósult funkciójáról szólni. A két könyvtár - a Dunai Vasmű Vörösmarty szakszervezeti és a József Attila Városi Jarási Könyvtár egyesülésének szükségessége már a 60-as évek elején felmerült, tekintve, hogy anyagi feltételeik együttesen már akkor magas színvonalú könyvtári szolgáltatást tettek volna lehetővé, de működési körülményeik nagyon kedvezőtlenek voltak. Mindkét könyvtárat lakásban, igen szűkösön helyezték el: a szakszervezetit a Vasmű úton, a városi Könyvtárat a Görbe utcában. A Városi Könyvtárt 200 a szakszervezeti 100 négyzetméter alapterületen szórongot. Nem volt szerencsés földrajzi fekvésű sem: mindkettő Dunaujváros déli szélén helyezkedett el, és emiatt - de igénytelen esztétikai megjelenésük miatt is - meglehetősen szűk volt a vonzáskörzetük. Ezt felismerve, mindkét hálózat a jellegének megfelelően, az üzemekben, illetőleg a város

területén igyekezett kialakítani a saját fiókhálózatát. Mind a Városi Tanács, mind a szakszervezet részéről erőteljes támogatásra talált ez a törekvés, hiszen akkor, az adott körülmények között ez a decentralizáció volt az egyetlen jó lehetőség, ha nem is a végső megoldás. Egyrészt létezett a rohamosan fejlődő város a hozzá méltatlan külsejű és elhelyezését városi könyvtárral, másrészt az óriásivá fejlődött Dunai Vasmű, ipari büszkeségünk, a hasonlóan kedvezőtlen körülmények között működő szakszervezeti könyvtárával. Az új városhoz méltó, nagy könyvtárépület építésének terve így nem kerülhetett le a napirendről, annak ellenére, hogy időközben mindkét könyvtár elhelyezési körülményei jelentősen javultak a Vasmű, valamint az Építési és Városfejlesztési Minisztérium jóvoltából. A József Attila Városi Könyvtárnak sürgősen ki kellett ürítenie az elfoglalt lakásokat. Ugyanez lett a szakszervezeti könyvtár sorsa is, azzal súlyosbitva, hogy a lakóház első emeletének födém szerkezete már leszakadással fenyegetett. Így költözött azután a József Attila Városi Könyvtár a volt pártház, a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár pedig a 4. sz. Munkásszálló kultúrtermébe. Itt már lényegesen jobb feltételek között működtek a 70-es évektől kezdődően, – a Városi Könyvtár 1970. novemberétől.

Közben az új könyvtárépület építése és vele együtt a két hálózat egyesítése egyre konkrétabb formát öltött. Ebben az időszakban bízták

A gyermekrészleg szabadpolcos tere

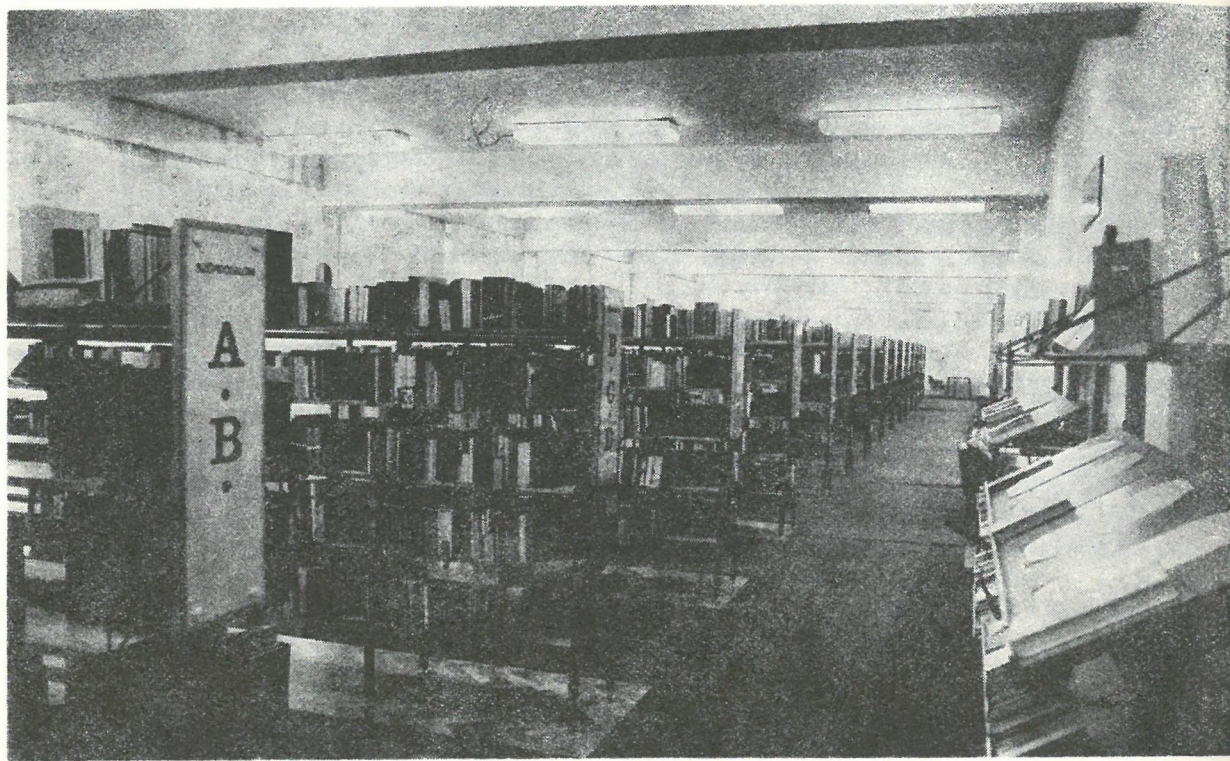
meg a két könyvtár vezetőjét és a Városi Tanács művelődésügyi osztályát, hogy készítsék el a létesítendő könyvtárépület funkcionális és működési tervét. Nyilvánvaló volt, hogy sokkal többről van szó; mint egy könyvtárépület megépítéséről és ebben két könyvtár egyesítéséről; egy óriási – százmilliós nagyságrendű – kultúrkombinát felépítése kezdődött meg, amelyben a könyvtáré ígérkezett a legkisebb volumenűnek. Az 1972. év elejére már világos volt, hogy olyan művelődési intézmény jön létre, amely három lényeges népművelési területet foglal magában; könyvtár, művelődési ház készül el az első ütemben, és színház a másodikban.

Még ugyanebben az esztendőben megtartották az első, és hamarosan a második tervtárgyalást is. Itt derült ki, hogy az építész teljesen elavult elképzelést akart megvalósítani, az emeleti terek elosztását illetően. A továbbiakban az kötötte le minden energiánkat, hogy keresztül vigyük a terv módosítását. Ez csak a Könyvtártudományi és Módszertani Központ és a Megyei Könyvtár hathatós támogatásával sikerült.

Az 1973. évre, sorozatos tárgyalások eredményeképpen, megszületett a már idézett megállapodás, amely az addig még némileg bizonytalan helyzetet – mint utólag kiderült – véglegesen tisztázta. A megállapodást egyrészt a Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottsága, más-

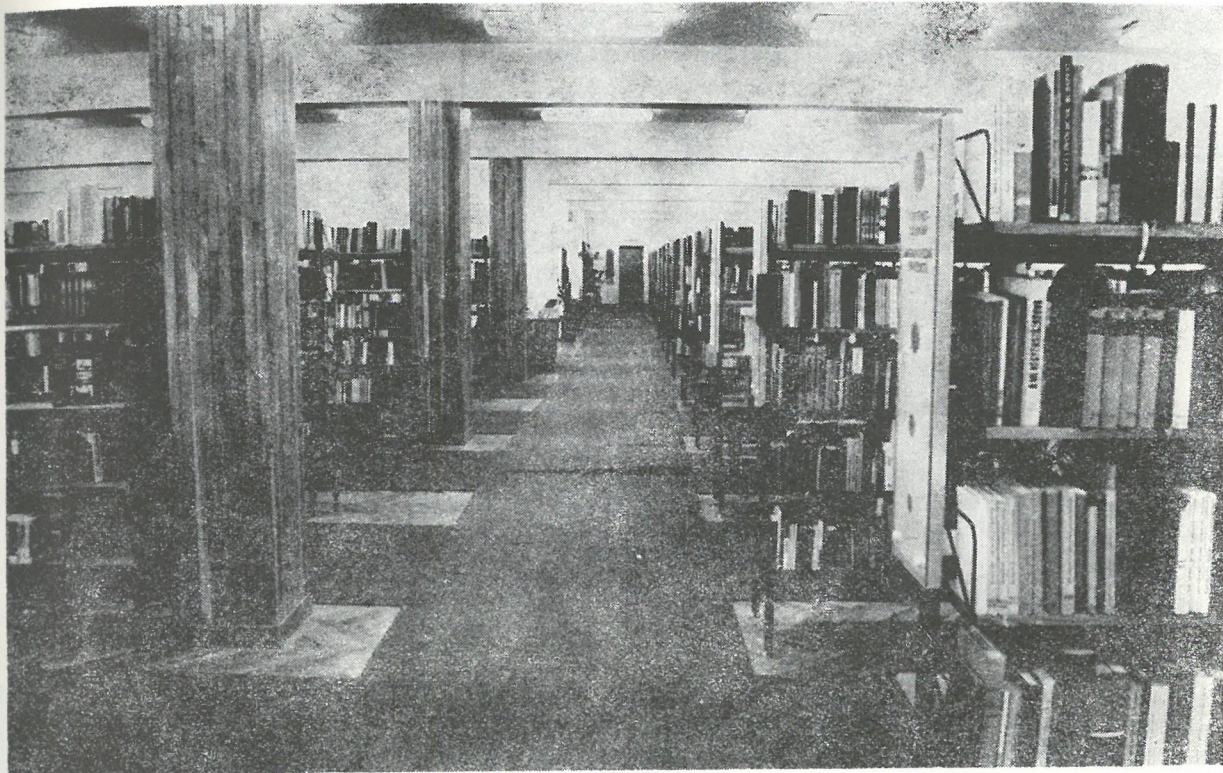
Pillanatkép a gyermekklubból

A felnőtt részleg szabadpolcos tere I.

résről a Városi Tanács V. B. irta alá. Ebben leszögezték, hogy a két könyvtárhálózat egyesítéséből, valamint a Vasmű meglévő és felépült művelődési ház hálózatából Munkás Művelődési Központ és Könyvtár elnevezéssel egy központi irányítású intézmény-együttest hoznak létre, amelynek fenntartója a Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottsága lesz. Tulajdonképpen ez tüzte napirendre azoknak a terveknek a realizálását, amelyek eddig csak általánosságban mozogtak. Valóra váltásuk azonban még sokáig váratott magára.

Két probléma okozott gondot. Hasonló, közös fenntartású intézmény több helyen működött már az országban, de mégsem lehetett egyiket sem lemásolható mintának tekinteni. A mi esetünkben egy Kiváló címmel kitüntetett, részleges A típusú — helyi és vidéki hálózattal rendelkező — városi-járású könyvtár (a hálózathoz tartozó 150 000 kötet könyv, 13 000 olvasó), valamint egy ugyancsak kiváló szakszervezeti könyvtár (mintegy 90 000 kötet könyv és 7000 olvasó) egységes könyvtári hálózatba történő összevonásáról volt szó. Ennek méretei és tevékenysége már semmiképpen nem fértek bele a szakszervezeti hálózatban létező keretekbe. Történetesen a szakszervezeti hálózat nem ismer A típusú könyvtárt. Képtelenség lett volna tehát, hogy az egyesülés után létrejött intézmény B típusúvá váljék. Nem ismer a szakszervezeti könyvtárhálózat "könyvtárigazgató" munkakört sem. Az

A felnőtt részleg szabadpolcos tere II.

is furcsa lenne — merült fel időközben —, ha az eddigi Városi Könyvtár igazgatója elveszítené jogkörét, ha nem kapná meg a B típusú könyvtárvezető hatáskörét sem.

Meg kellett határozni a központi könyvtár helyét az intézmény igazgatási rendjében. Érthető volt az a követelmény, hogy egy felelős igazgatója legyen az egész intézménynek. Ennek felelt meg az új intézmény egész szervezése, a közös költségvetés és központi gazdasági csoportja, ugyanakkor biztosítani kellett a könyvtár gazdasági önállóságát is. Nyilvánvalóan következett ebből, hogy az eddigi könyvtárigazgatói hatáskör néhány vonatkozásban csökkent, de a lényeges — szakmai és személyi — kérdések tekintetében nem szenvedett csorbát. Végül ezt a kérdést is tisztázta az a döntés, hogy a központi könyvtár — a működési szabályzatában rögzítettek szerint — az állami hálózat elveire és rendeleteire épülve, közös fenntartású részleges A típusú könyvtárként, a Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottsága fenntartásában működjék. Ezeket a működési elveket — az eddigi könyvtári rendeletek figyelembe vételével — a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, valamint a Művelődésügyi Minisztérium munkatársaiból alakult szakértői csoport határozta meg. Szellemi atyja Sallai István elvtárs volt; ő készítette el egyébként a könyvtár szervezeti felépítését tartalmazó tanulmányt a Művelődésügyi Minisztérium,

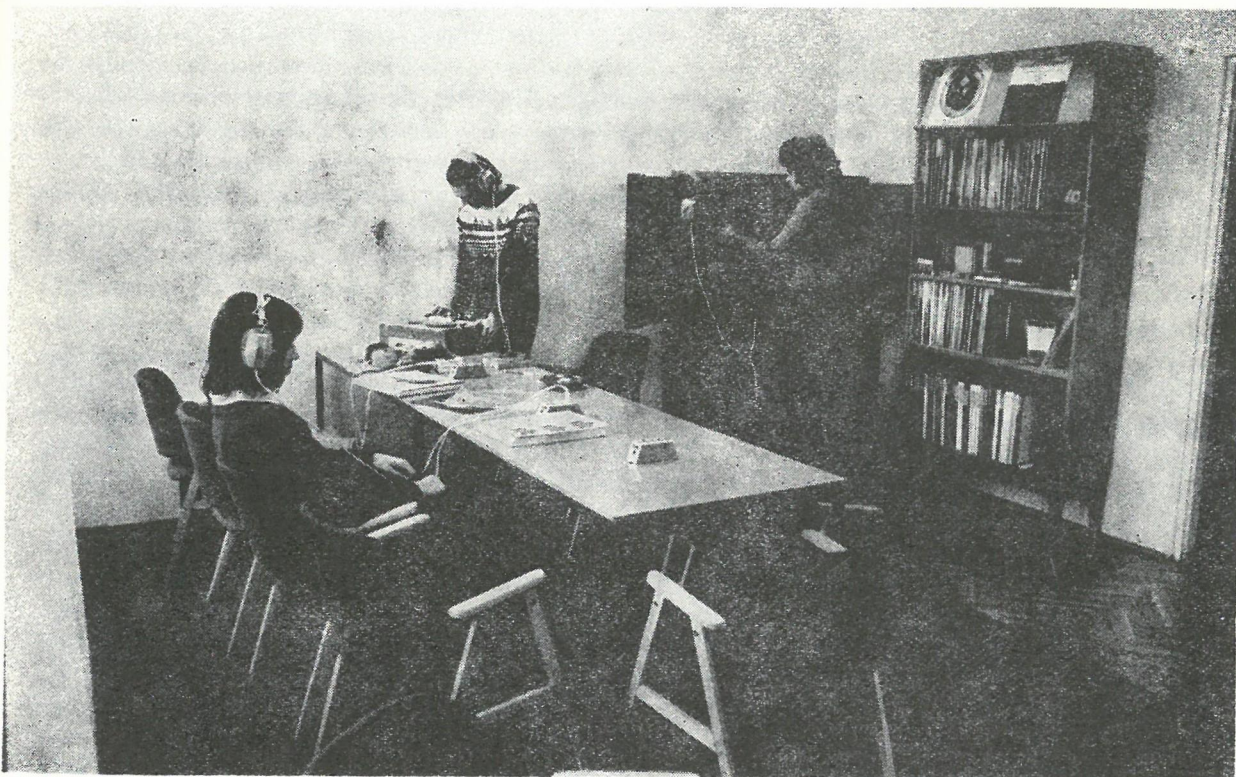
illetve a Városi Tanács V. B. és a Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottsága megbízása alapján. Ez a munka vázolta a két hálózat központi könyvtárai egyesítésének technikai lebonyolítását is. Részletes kidolgozása a központi könyvtár igazgatójára hárult volna, a könyvtár-igazgató személye azonban 1974. első negyedében még ismeretlen volt. Csak májusban született meg a döntés, hogy az új könyvtár igazgatója a volt József Attila Városi Könyvtár igazgatója – e sorok írója – lesz. Csak ettől kezdve lehetett érdemben és részletesen tárgyalni a két könyvtár egyesítésének szervezeti és technikai kérdéseiről. Ekkor már tudtuk, hogy 1974. november 6-tól a könyvtárnak az új épületében működni kell, de még május végén is mindkét könyvtár békésen üzemelt, a régi helyén.

Ha azt vizsgáljuk, hogy az összevonásnak megvannak-e a szükséges feltételei, csak igennel válaszolhatunk. Huszonhét millió forintos költséggel (ebből a berendezés két milliót tesz ki) felépült a központi könyvtár épülete, amely 2137 négyzetméternyi alapterületével tágas helyet biztosít 50 000 kötet könyvet magába foglaló szabadpolcos felnőtt kölcsönző-tér, 5000 kötetes olvasóterem, 50 és 22 férőhelyes folyóiratolvasó – klubtér kialakításához, itt, az emeleti szinten nyert elhelyezést még a helytörténeti kutatószoba és a zenei részleg is. A helytörténeti szobában állítottuk fel a Dunaújvárosi gyűjteményt, kata-

Olaszótermi övezet a felnőtt részlegből

lógusával és az egyéb felszereléssel (mikrofilm-leolvasó készülékkel) együtt. A zenei részleg önálló helyiségében korszerű berendezés biztosítja 6 személy részére egyidejűleg ötféle program hallgatását lemezzajtszóról, magnetofonról vagy rádióról. A már eddig is jelentkező, nagy érdeklődést jól kielégíti a gondosan összeválogatott, 600 darabot számláló hanglemez- és magnetofonszalag-gyűjteményünk. A földszinten akkora gyermekrészleg épült, amelyben 10 000 kötetes állomány fér el kényelmesen; külön a kicsik, külön a nagyobb gyerekek számára berendezett 6, illetve 22 fő részére ülőhelyet biztosító helybenolvasási lehetőséggel, kézikönyvtárral. Említésre méltó a gyermekrészleghez kapcsolódó 30 négyzetméteres gyermekklub, amelyben folyamatosan, felügyelet mellett játszhatnak különféle didaktikus játékokkal a gyerekek, zenét hallgathatnak, nézhetnek és vetíthetnek diafilmet. Rendelkezésre áll egy 2000-szeres nagyítású mikroszkóp, és többek között rádió, epizskóp is. Az egyéni játékokon kívül ez a felszerelés lehetőséget nyújt a gyermekkönyvtárosnak tartalmas csoportos foglalkozásokra is. — Jelentős előrelépésnek számít a korábbi lehetőségekhez mérten, hogy ugyancsak a földszinten rendelkezésünkre áll egy 60–100 főt befogadó előadóterem, ahol a kölcsönzési időtől függetlenül tarthatjuk meg a könyvtár rendezvényeit. Az új épületben hosszabb

A működő zenei részleg

időre megoldódnak raktározási gondjaink. Az elkészült tömör raktár-mintegy 60 000 kötet elhelyezését teszi lehetővé.

A tervezésnél maximális törekvés volt, hogy a rendelkezésre álló területet főleg az olvasószolgálati terek számára használják fel. Ebből következett az, hogy a könyvtár egyéb munkahelyei, irodái szükösre sikerültek. Csak utólagos átalakításokkal biztosítható az öltöző, a mosdó és az étkezőhelyiség.

A könyvtár személyi állományának tervezésénél három fő szempontot kellett figyelembe vennünk. 1. Az önálló munkacsoportokat úgy kialakítanunk, hogy apróbb zökkenők (hiányzások) esetén se szoruljanak más csoportok kiegészítésére. 2. Figyelembe kellett vennünk a kibővült szolgáltatások mennyiségi és minőségi növekedését, tekintettel a belépő heti 44 órás munkaidőre is (a heti 43 óra kölcsönzési időt a gyermekrészlegben, a heti 50 órát a felnőttben, továbbá a vasárnapi ügyeletet az olvasóteremben és a zenei részlegben. A félmillióes beszerzési keretet a feldolgozó csoportnál, a 64 könyvtári egységet a hálózati csoportnál). 3. Fontos követelmény volt, hogy minden munkacsoport élén megfelelő csoportvezető és minden csoportban megfelelő számú, képesítéssel rendelkező könyvtáros legyen.

A személyi állomány szakképzett gerincét — a csoportvezetőket és az egyes csoportok szakmailag képzett és nagy gyakorlattal rendelkező munkaszoit — az egyesített két könyvtár dolgozói adták. Végül is a következőképpen alakultak az arányok: a 35 könyvtári munkaszo közül 13 dolgozik szakképesítést kívánó könyvtárosi munkakörben; 26-an már megszerették a szükséges képesítést; 7-en tanulnak, illetve két éven belül befejezik tanulmányaikat. (Megjegyzem még, hogy a 35 fő-foglalkozású könyvtáros közül 31 dolgozik a központi, 4 pedig a fiók-könyvtárakban.)

A létszám tervezésénél a fenntartó részéről nagy megértést tapasztaltam. Ugy vélem, a könyvtár kollektívája rövid időn belül felnő a követelményekhez. Az elmúlt egy hónap eredményei nagyon biztatók. Az olvasók részéről óriási az érdeklődés: közel félezer új olvasó iratkozott be könyvtárunkba. Naponta átlag 3-400-an látogatják. Összegezve, minden anyagi és szellemi feltétel biztosítottnak látszik ahhoz, hogy a Munkás Művelődési Központ Könyvtára eredményesen oldja meg azokat a feladatokat, amelyeket a város, az üzem és a magyar könyvtárügy elvár tőlünk.

A SZAKSZERVEZETI LETÉTI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS FEJLŐDÉSE DUNAÚJVÁROSBAN

A huszonöt éves Dunaújváros, első szocialista városunk dinamikusan fejlődő könyvtárügyéről már tájékozódhattak a Fejér Megyei Könyvtáros olvasói, egy korábbi évfolyamból.¹ Most, miután a városkét nagy közművelődési könyvtárának összevonásával közös irányítás alá kerültek az eddig különálló tanácsi és szakszervezeti könyvtárak, s ezzel a fejlődés egy szakaszát lezártnak tekinthetjük, nem érdektelen közelebbről megvizsgálnunk ez alkalommal csak az üzemi könyvtárak helyzetét; röviden vázolva azt az utat is, amelyet a dolgozók munkahelyi könyvtárai az elmúlt évtizedben megtettek. Áttekintésünkben a letéti ellátásra korlátozzuk figyelmünket, ezért említésükön túl mellőzzük a már több publikációból ismert Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár és fiókkönyvtárainak részletesebb számbavételét.

A könyv munkahelyeken való jelenlétének közismerten nagy a jelentősége. Ezeknek a szakszervezeti könyvtáraknak az az elsőrendű feladata, hogy elindítsák a dolgozókat az olvasóvá válás útján. Ha a teljes funkció igényeit — mivel kisebb gyűjteményekről van szó — többségük ma még közvetve sem elégítheti ki, az a tény, hogy Dunaújvárosban nincs olyan számottevő munkahely, ahol ne állna valamilyen kisebb-nagyobb könyvtár rendelkezésre, a dolgozók könyvvel való találkozásának mind több lehetőségét jelenti. Nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy a munkahelyi könyvtárak szerepe főleg a bejáró munkások ellátása szempontjából egyre növekszik, fejlesztésük a korszerű és nagy területi könyvtárak létesítése mellett sem hanyagolható el. Bizonyos, hogy ezen a fejlesztésen elsősorban nem minden üzemi könyvtár állományának nagymérvű gyarapítását értjük — noha e tekintetben is van tennivalónk —, hanem főként a könyvtári szolgáltatások színvonalának emelését.

A város munkahelyi könyvtárainak ellátásában minőségi változást hozott a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Körzeti Könyvtárának létrehozása, amely 1961. november 2-án, szakmaközi könyvtárként nyílt meg. Az üzemi szakszervezeti könyvtárak ugyanis — a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár kivételével — addig közvetlenül Székesfehérvárról, a megyei hálózati központból frissítették állományukat, könyvtárosaik minden esetben oda jártak be könyvet cserélni. A körzeti könyvtár, amelynek kezdő állománya 591 kötet — az SZMT Központi Könyvtártól juttatott és önállóan is gyarapított — könyvanyag volt, 1962-től a dunaújvárosi Tanácsszálló hetedik emeletén nyert elhelyezést. Ekkor még csak 7 letéti könyvtár tartozott a hálózatához, és a szálló lakóinak könyvtári ellátását is biztosíthatta, hetenként két alkalommal történő kölcsönzéssel. Két évvel később, 1964-ben 2161 kötetre emelkedett a körzeti könyvtár állománya, a letétek száma pedig 9 lett.

1968-tól új helyen folytatta működését a Körzeti Könyvtár. A Vasúti út 21. szám alatti, eredetileg kerékpármegőrzőnek kialakított helyiségben. Alapterülete itt sem volt elegendő; egyedül központi fekvése, könnyű megközelíthetősége jelentett előnyt a könyvtárosoknak.

Öt éven keresztül, 1961-től 1965-ig Szabó Zoltánné, a Dunai Vasúti Vörösmarty Könyvtárának dolgozója látta el a körzeti könyvtárosi teendőket, társadalmi munkában, 1966-ban Héjas Bálintné mint félfüggetlenített könyvtáros végezte ezt a tevékenységet. E sorok írója 1972-ben már mint főfoglalkozású könyvtáros vette át a körzeti könyvtár vezetését. Ebben az esztendőben 40 000 forintra emelkedett az intézmény könyvbeszerzési kerete; az addigi 20 000 forinttal szemben.

Az elmúlt tíz esztendő folyamán mind több letéti egységet látott el a körzeti könyvtár, 1974-ben már 18-at. Az új telepítések mellett a hálózat bővülését eredményezte jónéhány, korábban önállóan működő könyvtár bekapcsolása a központi ellátásba; azoké, amelyek ezáltal kedvezőbb működési feltételek közé kerültek. A Vörös Október Férfi-ruhagyár 1959-ben alapított önálló szakszervezeti könyvtárának például 1964-ben a 900 kötetes állomány és a 3000 forintos könyvbeszerzési keret mellett mindössze 70 beiratkozott olvasója volt. Ez a könyvtár 1971-ben került át a letéti I. kategóriába; állománya jelenleg 2616 kötet, és a könyvtárhasználók köre is ugrásszerűen megnövekedett. Hasonló okok és körülmények miatt vált letéti a közel 1000 dolgozót foglalkoztató Magyar Posztógyár Dunaújvárosi Fésűsfonoda 1963-ban létesített önálló könyvtára még 1965-ben (jelenleg letéti I.), továbbá az 1200 főt foglalkoztató Papiripari Vállalat Dunaújvárosi Gyárának 1964-ben alapított könyvtára 1972-ben. Ugyancsak letétivé minősült át – letéti II. kategóriába – a Beton- és Vasbetonipari Művek Dunaújvárosi Gyára 1964-ben, valamint a Férfi Fehérneműgyár Dunaújvárosi Üzemének 1958-ban alapított önálló könyvtára, ahol a feltételek akkor többre nem adtak lehetőséget. E két utóbbi könyvtárnak azonban – az ellátandó több mint 1000, illetve közel 700 dolgozót tekintve – erőteljes fejlesztéssel rövidesen magasabb kategóriába kell kerülnie. Az eredetileg is letétként alapítottak közül jelenleg a Városi Tanács Kórházában és a VOLÁN 14. számú Vállalat Dunaújvárosi Telepén működik letéti I. típusú könyvtár; az előbbinek mintegy 700, az utóbbinak közel 1000 dolgozót kell ellátnia. (A Kórház könyvtárának állománya 2085, a VOLÁN Vállalaté 1421 kötet volt 1974-ben.)

A Munkás Művelődési Központ és Könyvtár létrehozásáig tehát 5 letéti I. és 13 letéti II. típusú könyvtár tartozott a Körzeti Könyvtár hálózatához. A letéti II. könyvtárak – a már említett kettőn kívül – a következő munkahelyeken, illetőleg munkásszállásokon működtek: Dunaújvárosi Vegyipari Vállalat Központja, Patyolat, Szandálüzem (1153); Postahivatal Dunaújvárosi (321); Arany Csillag Szálloda (159); Fehér megyei Nyomdaipari Vállalat Dunaújvárosi Telepe (1177); Dunaújvárosi Sütőipari Vállalat (280); Ingatlankezelő és Városgazdálkodási Vállalat Rakodótelepe (620); Papiripari Vállalat Dunaújvárosi Gyárának Munkásszállója (340); Beton- és Vasbetonipari Művek Munkásszállója (172); Viz- és Csatornaművek (293). (A zárójelbe tett számok a letétek 1974. I. félévi állományának kötetszámát mutatják.)

Ugyanakkor három letétet megszüntettünk 1974-ben; azokat, amelyek nagy fiókkönyvtárak szomszédságában működtek, és semmi nem indokolta további fenntartásukat.

Csak megemlítjük, hogy a letéteken kívül Dunaújváros területén ekkor már csak 2 önálló szakszervezeti könyvtár működött: az 1974-ben Kiváló címmel másodszor kitüntetett Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár (22 fiókkönyvtárral a Vasmű területén és a 26. számú Építőipari Vállalat szakszervezeti könyvtára (4 fiókkönyvtárral)). Ezek már hosszú évek óta megfelelő, korszerűen berendezett helyiséggel rendelkeztek; kölcsönzésük természetesen szabadpolcos rendszerű. Mint ismeretes, közülük a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtára nem csak az üzem dolgozóit látta el, hanem igen nagy részben a környező területek lakosságát is.

A letéti könyvtárak kezdetben mostoha elhelyezési és működési körülményei, ha nem is kielégítő mértékben, de kedvezően változtak az elmúlt évtized során. Önálló elhelyezést kapott és szabadpolcos kölcsönzésre tért át a VOLÁN, a Vörös Október Férfiruhagyár és a Papiripari Vállalat könyvtára; sok helyen bővült és lett korszerűbb a berendezés, a könyvtári felszerelés. Rövidesen önálló elhelyezést biztosít könyvtárának a Beton- és Vasbetonipari Művek Szakszervezeti Bizottsága, itt is bevezetik a szabadpolcos kölcsönzést. Hasonló fejlesztésre kerül sor a későbbiek folyamán a Férfi Fehérneműgyárban is. Azokon a munkahelyeken, ahol lehetővé tették a feltételek, jelentős mértékben növekedett a letétek állománya. Csak az elmúlt három év alatt például megtízszereződött a Vörös Október Férfiruhagyár és a Városi Tanács Kórháza szakszervezeti könyvtárának állománya; hétszeresére nőtt a VOLÁN dolgozóinak könyvválasztéka, és ma legalább kétszer nagyobb gyűjteményből kölcsönözhetnek olvasóiknak a Vegyipari Vállalat, az Ingatlankezelő és Városgazdálkodási Vállalat vagy a Sütőipari Vállalat könyvtárosai, mint két és fél- három esztendővel korábban.

Pusztán az állomány nagysága önmagában még nem mond sokat a letéti könyvtáraknál; annál többet viszont a választék minősége, tényleges használhatósága. Ez nagy mértékben függ a rendszeres frissítésektől, de az állomálynak az igényeket, szükségleteket kielégítő összeállításától is. Általában évenként 4-5 alkalommal hajt végre állománycserét minden letéti könyvtár. Ahol ennél gyakrabban volt szükség új könyvekre vagy egyéb cserére, a Körzeti Könyvtár minden esetben készséggel biztosította és a Munkás Művelődési Központ Könyvtára ezután is biztosítja az ilyen igények kielégítését. A szép és ismeretterjesztő irodalom egyes állománycsoportjainak helyes arányai mellett arra is ügyelünk, hogy a tanulók, továbbtanulók a kötelező irodalmat is megtalálják könyvtárainkban. Másik törekvésünk, hogy differenciáljuk a szakkönyvekkel való ellátást, kapcsoljuk ezt az üzemek profiljához. Egyébként a könyvtárak ellenőrzése, módszertani irányítása során első szempontjaink között szerepel mindenütt a megfelelő és a szükségleteket is lehetőség szerint kielégítő állomány kialakítása. Negyedévenként kétszer minden letéti könyvtárat felkeresünk; ahol esetleg probléma adódik, oda több alkalommal is kimegyünk, szükség szerint.

A munkahelyi könyvtárakkal szemben támasztott megnövekedett követelmények és a feladatok társadalmi munkás könyvtárosokkal történő

ellátása közötti ellentmondás, amelyre Juhász Jenő korábban már felhívta a figyelmet², jellemző Dunaújvárosra is. A 18 letéti könyvtár közül mindössze egyet vezet főfoglalkozású munkatárs: a Kórház szakszervezeti könyvtárát. (Ő is az orvosi szakkönyvtár mellett látja el – igen eredményesen – ezt a feladatkört.) A többiek alapfokú szakmai végzettséggel rendelkeznek, és társadalmi munkaként végzik teendőiket. Politikai, szakmai és irodalomismeretük bővítését célozzák az SZMT Központi Könyvtár havonta rendezett továbbképzési programjai, és munkájuk eredményességét segítik megyei hálózati központunk kiadványai. Mindkettőre igen nagy szükség van, a továbbiakban is.

Ahhoz, hogy kis szakszervezeti könyvtáraink valóban megfelelhessenek a hármaskövetelménynek, tehát az olvasótoborzáson kívül az olvasóvá nevelés sokrétű munkájában is mind eredményesebben álljanak helyt, sőt, az üzemek tájékoztató bázisáivá fejlődjenek, további erőfeszítésekre van szükség. Reméljük, hogy a dunaújvárosi átszervezés ezen a területen is érezteti majd hatását, és összességében kedvezőbb feltételeket teremt a színvonalas tevékenységhez. Hiszen "a szakszervezeti könyvtáraknak végső soron ugyanolyan színvonalú és ugyanazokat a szolgáltatásokat kell biztosítaniuk, mint bármely más közművelődési könyvtárnak. Nyilvánvalóan nem követelhető meg ez egy kis gyűjteménytől; egy rövid ideig nyitva tartó, nem kielégítően képzett és hiányos műveltségű társadalmi munkatárssal működő könyvtártól. Mi itt a megoldás? A rendelkezésre álló könyvtárral és személyekkel olyan optimális, magas szervezetszerű ellátási rendszer kialakítása, amelyben minden kis könyvtári egység egy nagy, már teljes gyűjteményt képező könyvtár része. A bárhol felmerülő igények ebbe a központba futnak be; ahonnan már ténylegesen kielégíthetők. ... Elő kell segítenünk, hogy a kis könyvtári egységekben dolgozó munkatársaink a központi könyvtár szolgáltatásainak közvetítésére, az olvasó irányítására is mindinkább alkalmassá váljanak..."³ Annak pedig, hogy ez az elképzelés valóra váljék, úgy érezzük, Dunaújvárosban most érik meg a realitása.. Az elmondottakon túl indokolják ezt a letéti könyvtárak növekvő eredményei is: az a 2225, többségében munkás olvasó, aki a 18 könyvtári egységben csak 1974. I. félévében több mint 13 000 kötetet kölcsönzött, jóval meghaladva az előző esztendő azonos időszakának olvasólétszámát és forgalmi adatait.

A Körzeti Könyvtár megszűnésével egyidejűleg (1974. július 1-én beolvadt a Munkás Művelődési Központ Könyvtárába) az addig önálló Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtár fiókhálózatának ellátása is közvetlenül a most létrehozott részleges A típusú központ hatáskörébe került. A megváltozott szervezeti keretek között végzett munka, vagyis a jövő eredményei döntik majd el, milyen tartalmi vonásokkal gazdagodik városunk könyvtárainak – és köztük munkahelyi letéti könyvtáraink – új fejezete, amelyet 1974. közepén megnyitottunk.

¹ Neményi László: Dunaújváros könyvtári ellátottsága. = FMK. 12. évf. 1972. 1. sz. 14–20. l.

² Juhász Jenő: A korszerű szakszervezeti könyvtári munka és személyi feltételei. = FMK. 11. évf. 2. sz. 3–7. l.

³ I. m. 4–5. l.

OLVASÓ BRIGÁD

A tanácskozóterem vörös drapériával bevont asztalain a legújabb műszaki könyvekből, a szakma folyóirataiból és prospektusaiból készült kiállítás, a falakon plakát, Lassan megtelik a helyiség emberekkel. A műszakból jönnek, köpenyben, munkaruhában. Nincs idő a kimosakodásra, a rövid ünnepség után mindenki siet vissza a gépéhez. Gyakran nyílik az ajtó, ilyenkor beárad a csarnokból a hatalmas esztergagépek zugása.

Pontban 11 órakor Horváth Ferenc, a Dunai Vasmű Üzemfenntartási Gyárrészlege Mechanikai üzemének vezetője nyitja meg a Műszaki Könyvnapokat. Felhívja a dolgozók figyelmét a szakirodalom tanulmányozásának fontosságára, elismerően szól a szocialista brigádokban és rajtuk kívül is kibontakozó olvasómozgalom szép eredményeiről, amely az üzemi fiókkönyvtárhoz, Egerszegi Mihályné fáradhatatlan munkájához kapcsolódik, akárcsak ennek a nagyszabású kiállításnak is a megrendezése. — Az üzemen belüli könyvkölcsönzésnek talán csak egy hiányossága volt eddig, az, hogy nem terjedt ki kellőképpen a műszaki irodalomra — mondja az üzemvezető. — A jövőben ezt is pótoljuk könyvtárunkban.

Néhány perccel később kézbe kerülnek az addig feszes mozdulatlanságban várakozó könyvek, prospektusok, Munkások, műszakiak forgatják, lapozgatják őket; néhányan a tartalomjegyzékben böngésznek, mások az ábrákat tanulmányozzák. Többen papírt vesznek elő és följegyzik, hogy igényelhessék a könyvet. Egy új T horonymaró körül vita alakul ki, már eddig is szükség lett volna rá.

A Mechanikai üzem tizennégy szocialista kollektívája között az élenjáró Mező Imre szocialista brigád is megjelent az ünnepségen. Igaz, csak négyen jöttek be a gépektől; a többiek kint maradtak vagy másik műszakban dolgoznak. A megnyitó kapcsán adódó rövid szünetben a riporter (továbbiakban: R.) az ő közösségük iránt érdeklődik Klein István brigádvezetőtől és a brigád három tagjától: Bárdos Árpádtól, Fehérvári Józseftől és Pál Istvántól. Résztvesz még a beszélgetésben Jusztin István üzemtechnikus.

KLEIN ISTVÁN: Az elsők között, 1959-ben alakult meg a Mező Imre brigád, és az akkori alapító tagság nagyobbik része még ma is együtt dolgozik. Létszámunk jelenleg 11, valamennyien esztergályosok vagyunk, két éve változatlanul ebben az összetételben: Agócs Sándor,

Balogh György, Bárdos Árpád, Brodman László, Czimmerman Imre, Deák Miklós, Fehérvári József, Köntös Vilmos, Kutasy László, Pál István és Klein István. A legidősebb közöttünk Köntös Vili bácsi, aki jövőre megy nyugdíjba; a legfiatalabb pedig Bárdos Árpád, ő 30 éves.

Egymás után három éven át első helyezést értünk el üzemi szinten, 1973-ban gyárrészleg szinten is, amiért aranyérmet kaptunk. A termelési vállalást minden esetben teljesítjük; kell is teljesítenünk. Most a 105 % a "plafon", de korábban 140-150 %-os átlagteljesítményt is nyújtottunk. Társadalmi munka terén 1971-ben a gyárrészleg szintjén másodikok lettünk, üzemi szinten 1972-től mostanáig az elsők. Harmadik esztendeje vagyok brigádvezető, január elsejével jár le a mandátumom. Akkor megint betesszük a közös kalapba a neveket és új vezetőt választunk, titkos szavazással.

JUSZTIN ISTVÁN: Hozzátenném, hogy a harmadik negyedévben különösen kiemelkedő munkát végzett a brigád, a Hengermű javításaihoz szükséges munkadarabok pontos méretű, selejtmentes és határidő előtti legyártásával. De kétségtelen érdeme az is, hogy sem hiányzás, sem késés, sem más fegyelemsértés régóta nem fordul elő, sőt elképzelhetetlen az üzemben.

R.: Milyen társadalmi munkákban vettek részt?

BÁRDOS ÁRPÁD: Ha én válaszolok erre, csak az utóbbi két esztendőt mondhatom, mert azóta vagyok a brigádban. Legtöbbet a Móricz Zsigmond Általános Iskolának segítünk, havonta mindig megjelenünk, legalább egyszer-kétszer... Legutóbb a tornaterem ablakrácsait szereltük. A benti benzinkútnál épült új játszótér földmunkáin dolgoztunk több mint 300 órát. Résztvettünk a Mező Imre utcai útépítésben is.

FEHÉRVÁRI JÓZSEF: Megemlítem, hogy nem csak a gazdasági és a társadalmi munkában, de minden megmozdulásban közösen veszünk részt, amennyire a lehetőségek megengedik. Egyetlen problémánk a váltóműszak, vagyis, hogy sohasem lehetünk együtt teljes létszámban.

KLEIN ISTVÁN: Valóban, ez a kis létszámú brigádok legnagyobb gondja. A sok túlóra miatt nehéz összehoznunk a hétfégi közös programokat. Nincs olyan szombat vagy vasárnap, hogy tizenegyünk közül négyen-ötven ne dolgoznának ezeken a napokon is. Ezért a legnehezebb teljesítenünk a kulturális vállalásokat. Mert ha csak a brigád fele van ott a programon, az már nem lehet igazi megmozdulás. Pedig nagyon szeretünk közösen kirándulni, színházba, moziba, tárlatra menni. Együtt néztük meg tavaly az ipari vásárt; egy nagyszerű napot töltöttünk Fehérváron, az IKARUS egyik szocialista brigádjánál, viszonzózták is a látogatásunkat. Jártunk már együtt külföldön is. Általában két-három brigád összefog, hogy mehessünk autóbusszal. Ha csak mi utazunk, mindenki beugrik a saját kocsijával, elférünk kényelmesen. Ugy szervezzük programjainkat, hogy felkaroljuk a tabellán hátrább állókat is, mint például a Kossuth vagy az Egyetértés brigádot. Azóta ezek a harmadik-negyedik, illetve a második helyre léptek elő. Vittük magunkkal őket, minden megmozdulásunkra.

JUSZTIN ISTVÁN: Üzemünkben a brigádok létszámának legalább 20-25 %-a továbbtanul: közép- és felsőfokú oktatásban vesz részt, vagy éppen - mert ilyen is akad - általános iskoláját fejezi be. Ne

hallgassuk el azt sem, hogy a Mező Imre brigád tagjainak magas a szakmai kvalifikáltsága, és ehhez méltóan segítik a fiatalok szakmai továbbképzését: a kiváló szakmunkás brigádtagok maguk mellé vesznek, nevelnek egy-egy fiatal. Ezzel sok gondot levesznek az üzemvezetés válláról, és az eredmény is összehasonlíthatatlanul jobb. Így megy ez már három-négy esztendeje.

KLEIN ISTVÁN: Brigádunkból négyen járnak szakmai továbbképzésre, egy fő politikai középiskolába. Egy brigádtagunk végezte el tavaly, négy pedig két esztendeje kiválóan a Szakma Mestere tanfolyamot. A fennmaradó három brigádtag közül az ezt megelőző évben kető szintén kiválóan, egy pedig jó eredménnyel zárta ezt a tanfolyamot.

R.: Kapnak segítséget ehhez a könyvtártól is?

KLEIN ISTVÁN: Feltétlenül. Nemcsak ehhez, különböző vetélkedőinkhez is. Ami itt megtalálható az állományban, azonnal rendelkezésre áll, de a könyvtáros előteremti, amire szükségünk van, akárhonnán is szerzi be azt. Egyébként a brigádból mindenki beiratkozott a könyvtárba, a részvétel 100 %-os. A kulturális vállalatoknak nálunk fontos része az aktív könyvtárhasználat. De nemcsak ezért veszünk könyvet a kezünkbe. Általában 3-6 kötetet olvasunk el havonta, nyáron természetesen kevesebbet. Ha jól tudom, ez nem a legrosszabb átlag az üzemben. Könyvtárunknak egyébként megalakulása óta, folyamatosan mind tagjai, akik azóta itt dolgoznak a brigádban.

BÁRDOS ÁRPÁD: Szerintem még sokan nem járnak ebbe a könyvtárba az üzemünkből. Én is tavaly fedeztem fel, hogy milyen jó könyvek vannak itt. Szilvi néni felkeresett és szólt, hogy mehetek minden héten. Azóta járok.

R.: Mi a véleményük a könyvtárról? Megkapják-e azt, amit éppen keresnek?

KLEIN ISTVÁN: Több műszaki könyvre lenne szükség. Amennyi van, bizony még kevés. Mert a szépirodalom mellett többen olvasnának inkább műszaki könyveket, és ezeket elsősorban itt kellene megtalálniuk. Elvileg ugyan rendelkezésünkre áll még a Vasmű műszaki könyvtára, de annyira kiesik az utunkból, meg a nyitvatartása sem alkalmazkodik a munkakezdésekhez, hogy gyakorlatilag elérhetetlen. Nem tudunk hozzáférni.

PÁL ISTVÁN: Ugyanezt mondhatom én is: nem ártana bővíteni egy kicsit a választékot. Tényleg kevés a szakmai könyv. Még én sem voltam a műszaki könyvtárban.

FEHÉRVÁRI JÓZSEF: Én nem is a műszaki könyveket hiányolom itt, inkább a szépirodalmon belül a nagyobb bőséget. Ez a kis könyvtár szakkönyvek dolgában nehezen versenyezhet a nagyokkal. A szépirodalom terén viszont könnyen bővíthetné a választékot, a mostaninál nagyobb mértékben, már amennyire megengedik ezt a lehetőségek.

BÁRDOS ÁRPÁD: Habár elég sok itt a régi könyv, azt azért többnyire megtalálom ebben a könyvtárban, ami nekem otthon nincs meg. Az újabbakat a saját könyvtáramból olvasom inkább – ott teljesebben megvannak –, innen pedig a régi kiadásúakat viszem ki sorra.

R.: Hány kötetes a saját könyvtára?

BÁRDOS ÁRPÁD: Nem tudnám pontosan megmondani. Sok. A könyv-

szekrényembe be sem fér. Három-négyszáz megvan biztosan. Könyvterjesztőktől vásárolok, most a Világirodalom remekei sorozatból kapok egy szériát.

PÁL ISTVÁN: Nekem is vannak otthon könyveim, itt fizettem elő több sorozatra.

JUSZTIN ISTVÁN: Sokan most ismerkednek a magyar irodalom klasszikaival, ezekből valóban nagyobb itt a választék, de azért meg kell mondani: kap ez a könyvtár a mai, legfrissebb szépirodalomból is.

KLEIN ISTVÁN: Valljuk be, az új magyar irodalommal úgy vagyunk, hogy még nem ismerjük eléggé. Ha valaki rendszeresen felhívna rá a figyelmet, és ajánlaná szép sorban, hogy ezt meg ezt érdemes elolvasni, ha biztosabb kézzel nyúlunk az ismeretlenbe, jobb lenne. Talán leginkább ez hiányzik ebből a könyvtárból. Lehet, hogy rosszul hangzik, de én bizony szeretem Szilvási, Berkesi könyveit is, amikor szórakozni, pihenni akarok. De van úgy, hogy szívesen elolvasnék valami egészen mást, komolyabbat is, csak hogy a sok író nevével szemben ott az idegenkedés: mire is vállalkozom?

JUSZTIN ISTVÁN: Aki a fontos kérdésekben tájékozódni akar és hü képet kapni a körülötte lévő valóságról, érdemes a jó jelenkori irodalomhoz fordulnia. Nem fogja megbánni.

KLEIN ISTVÁN: Nem vitatom. Fejes Endrének több könyvét olvastam, a Rozsdatemető tetszett leginkább. De tetszett például Sánta Ferenc Húsz órája is. Csak hogy meg kell ezeket találni. És a rá következőket úgyszintén. Régóta tagja vagyok a Lakásépítési Szövetkezet könyvtárának. Ott a könyvtárossal mindig megbeszélem, amit elolvastam, és azt, amit kiválasztok.

R.: Miről olvasnának szívesen a mai magyar írók műveiben?

KLEIN ISTVÁN: Megpróbálok én megadni a választ. A valóságos életről szeretnék olvasni, úgy, ahogy van, ahogyan sikerülnek vagy nem sikerülnek a dolgaink. Vagyis a valóságos problémák nyílt feltárásáról. Nem szeretem, ha valaki köntörfalaz. Mi abból a generációból nőttünk ki, amelynek nagyon fiatal korában meg kellett fognia a munka végét és csinálniuk kellett. Nem képezhettük magunkat úgy, ahogyan a fiatalok ma megtehetik. Nem a fórumokra vagyunk kíváncsiak, nem a kijelentésekre, hanem arra az emberileg részletezett valóságos helyzetre, amelyben nap mint nap helyesen kell tájékozódunk.

Tíz-tizenötön maradtunk még a teremben, ez az együttlét is jó alkalom a kölcsönzésre. A nyitott szekrények előtt kérdezem az üzemi szakszervezeti könyvtárosától: mióta foglalkozik a fiókkönyvtárral?

EGERSZEGI MIHÁLYNÉ: 1968 óta. Emlékszem, kezdetben 93 olvasónk volt és mindössze 5-600 könyvünk. Azóta csaknem megkétszereződött az állomány, az olvasók száma ebben az évben elérte a 172-t. Közülük 115-en szocialista brigádok tagjai. Azt hiszem, nem rossz eredmény ez, ha figyelembe vesszük, hogy összesen két és fél-

százan dolgozunk az üzemben. (1974-ben 2091 látogatóról és 3816 kölcsönzött kötetről számol be a fiókkönyvtár statisztikai jelentése.) Az álom persze egy szabadpolcos, önállóan berendezett könyvtár, de a vállalat valóban nem tud helyiséget biztosítani. Nagyon indokolt az állomány bővítése, lenne is miből. Sor kerül erre, mielőtt megkapjuk az új szekrényeket, amelyekre már biztos ígéretünk van. Hetenként kétszer, kedden és pénteken tartok könyvtári órát: reggel 6-7-ig és délután 1-2-ig. Dolgozóink ezen kívül, máskor is gyakran fölkeresnek könyvért; nem okoz problémát, mindig adok. Szeretem ezt a munkát, szívesen csinálom. Szeretem a könyveket, és szeretem az embereket. Akkor vagyok boldog, ha jönnek. Ha minél többen jönnek.

Betekintünk a kölcsönzési nyilvántartásba. A Mező Imre szocialista brigád valamennyi tagjánál – a két beteg kivételével – megtaláljuk a kikölcsönzött könyvek kártyáit, összesen 25-öt. Ebből 14 szép-, 3 ifjúsági, a többi szak- és ismeretterjesztő irodalmi mű. Az értékes szépirodalomban olyan mai szerzőkkel találkozunk, mint Illyés Gyula, Szabó Pál, Fejes Endre, Fehér Klára, Moldova György, míg 3 kötet kifejezetten a lektűr körébe sorolható. A szakirodalmon belül figyelemre méltó a 4 kötet – négy különböző személy által kölcsön vett – szociológiai tárgyú mű, a természettudomány, hadtörténet, vadászat és művelődéstörténet mellett.

– A brigád vállalta, hogy minden tagja 24 könyvet elolvas ebben az esztendőben – mondja a könyvtáros. A nyilvántartásból úgy tűnik, ezt teljesítik is, maradéktalanul. – De nemcsak ők, a többiek is – teszi hozzá. – Itt mind a tizennégy olvasó brigád.

Horváth Ferenc üzemvezető tájékoztat az itt folyó munkáról: A Mechanikai üzem a Dunai Vasmű Üzemfenntartási Gyárrészlegének egyik legnagyobb üzeme, 260 fővel dolgozik. Feladatunk elsősorban a Dunai Vasmű gyárrészlegeinek tartalék-alkatrészekkel való ellátása, emellett – másodlagosan, szabad kapacitásban – más vállalatoknak is dolgozunk. Az üzem kapacitása havi 30 000 normaóra, ennek mintegy 80 %-át teszik ki a belső munkák (a tartalék- és a Dunai Vasmű rekonstrukciójához szükséges alkatrészek elkészítése), 20 %-át pedig az egyéb vállalatoknak végzett speciális munkák. Mint a karbantartó gyárrészleg üzemének – bár látszólag úgy fest mint egy normál gépgyár – eredményei elsősorban a Vállalatban jelentkeznek. A gyárrészlegnek van ugyan forint-terve, de az üzemnek csak normaóra-terve van. Egy esztendeje gyártunk gépi programozás szerint, melyet már a Termelési Osztály állít össze a Vállalat egyéb termelő üzemeinek igényei alapján. Program szerinti, gépgyártás jellegű, egyedi gyártás folyik üzemünkben. Ebben az esztendőben gyártottuk le maradéktalanul és jó minőségben a Meleghengermű tavaszi, egyhetes javításához szükséges alkatrészeket, és sikeresen végeztük el a javítás alatt felmerült soronkívüli munkákat. Ezért annak idején az üzemet, a gyárrészleget is megdicsérték. Következő nagy munkánk volt a lőrinci hengermű szeptemberben lezajlott javításához szükséges, több-

ezer óra munkaigényű alkatrészek, hatalmas görgősorok és egyéb gépi berendezések legyártása, a Folyamatos Öntőmű első és második lépcsőjének beindításához, utóbbinak üzemeltetéséhez is szükséges alkatrészek elkészítése. Legújabb feladatunk, hogy legyártsuk a kohó nagyjavításához és bővítéséhez nélkülözhetetlen alkatrészeket. További nagy munkáink: a Dunai Vasmű, a Meleghengermű és ezen túl a rekonstrukciós munkákhoz szükséges hatalmas berendezések elkészítése, amelyeket a KGM MTTI tervezett, de amelyeket a Dunai Vasmű majdnem kivétel nélkül szintén maga állít elő.

A Mechanikai üzem, mint forgácsoló üzem dolgozóinak műveltségi színvonala a kohászaton belül az átlagos felett van. Létszámunknak több mint a fele szakmunkás; alpműveltség a 8 általános, majd ezt követően a szakmunkásképző intézet elvégzése, de a legutóbbi időben, a kiterjedt brigádmozgalmon belül igen sokan befejezték már a középiskolát is, főleg a fiatalok. Az emelt szintű szakmunkásképzőből kikerültek ugyanis a középiskola harmadik osztályába léphetnek, és sokan élnek ezzel a lehetőséggel. Az üzem minden eszközzel, áldozatok árán is támogatja a továbbtanulást, persze a fiataloknak vállalniuk kell ezért esetenként akár az éjszakai műszakot is. Szakmai továbbképzésünk mindenre kiterjed; jelenleg harmincan vesznek részt a vállalaton belül indított forgácsoló tanfolyamunkon, melyet öt éven belül minden dolgozónk elvégez.

Üzemünkben két-három esztendeje jelentősen fellendült a brigádmozgalom. 1972 óta új értékelési rendszerrel, a kollektívák nagyobb önállóságával, az eredmények igényesebb, nyilvántartásával és propagandájával sikerült magasabb színvonalra lendítenünk a mozgalmat. Már 1973-ban is számottevő összeget fordíthattunk a versenyben jó helyezést elérték jutalmazására, 1974-ben pedig – az eredmények alapján – ennek kétszerese áll rendelkezésre: 52 000 forint.

A Mező Imre szocialista brigád gazdasági szempontból kulcspozíciót tölt be az üzemben, tagjai szükségképpen nem a legfiatalabb korosztályból szerveződtek. Mégis – vagy talán éppen ezért – eredményeik mindenben a legkiválóbbak, jól összetartanak; igazi motorjai a brigádmozgalomnak. Van kikre felnézniük az ifjúsági és a lanyhábban dolgozó brigádoknak...

Kilépünk a csarnokba, a hatalmas esztergagépek közé. Pál Istvánt keressük fel, aki eddig, beszélgetésünk során a legkevesebbet mondta.

R.: Milyen gép ez, és mi készül rajta?

PÁL ISTVÁN: 6000-es KARUSEL esztergagép. Az Egyesült Izzónak gyártunk alaplemezeket, úgy tudom, a lámpagyártáshoz. Elég kényes munka. Ezt a darabot kétszeri felfogással kellene megmunkálni, a nagyolás után. De annyira dobja magát az anyag, mert talán még nem dolgozta ki magát vagy nem is volt jól hőkezelve, hogy nem elég kétszer felfogatni. Amikor az ember megesztergálja, fölmelegszik és eldeformálódik. Ezért négyszer fogjuk fel, a kétszeri felfogás helyett.

Amikor fölmelegszik, letesszük, pihentetjük. Hagyunk egy-egy millimétert oldalanként, így nem megy el és végül pontos lesz a méret.

Pál István az anyagról beszélt, amely az ő keze alatt, felkészültsége és akarata szerint formálódik pontos méretre, egyéb minőségi jellemzőivel együtt. Valóban kényes munka. Hát még az a tevékenység, amelyben az itt dolgozó, művelődő emberek formálódnak együtt, egymásért – mindannyiunkért...

Neményi László

A KÖNYVTÁRI REPROGRÁFIAI MUNKA NÉHÁNY TERÜLETE EGY FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYBEN

A modern oktatás ma már elképzelhetetlen modern technikai segéd-
eszközök nélkül. Ezek között alapvetők a tankönyveket kiegészítő út-
mutatók, programok, irodalomjegyzékek, feladatlapok stb. Ugyanakkor
elkerülhetetlen, hogy — tanár és tanuló egyaránt — egy egy fontos
dokumentumról esetenként ne kapjon kézhez egy vagy több másolatot.
A Nehézipari Műszaki Egyetem Kohó- és Fémipari Főiskolai Kar
Könyvtára az oktatást segítő tevékenységének tekintette, amikor meg-
próbálta megoldani a fenti feladatokat. Természetesen mindez nem
ment máról holnapra, hiszen nemcsak jelentős gazdasági beruházások-
kat igényelt a felkészülés, hanem megfelelő szakmai gyakorlatot is
kellett szerezni.

A különféle sokszorosítási és másolási eljárások ugyan az elmúlt
évtizedekben óriási fejlődésen mentek keresztül, olyan kisegítő és fő-
leg olcsó gépi technikát nem sikerült még kifejleszteni, amely nálunk
akár még a nagy közművelődési könyvtárak problémáit is széles kör-
ben megoldotta volna. Ezeket az eljárásokat szoktuk összefoglaló né-
ven reprográfiának nevezni; — bár a fogalom köre megnyugtató módon
még nem tisztázódott.

1971-ben jelent meg "A reprográfia alkalmazása a könyvtári és do-
kumentációs munkában" című szöveggyűjtemény. Ebben Babiczky Bé-
la "A reprográfia alkalmazása a dokumentációban" című tanulmányá-
ban a reprográfiát elvlasztja a gépirásos másolástól és nyomdai sze-
déstől, és olyan másolásnak nevezi, amelynek következtében "egy
meglévő dokumentumot nem kell újra részeiben betűről betűre másolni
vagy kiszedni, hanem egészében valamilyen technikai eljárással köz-
vetlen emberi beavatkozás nélkül mechanikusan kapunk másolatot."
Tehát: "Reprográfiának azokat a másolási reprodukálási eljárásokat
nevezzük, amelyek különféle technológiával az eredeti dokumentumról
közvetlenül másolatot, sokszorosítványt vagy nyomóformát produkál-
nak." Majd: "A vita a reprográfia fogalmának és tartalmának meghatá-
rozásánál arról folyik, hogy az utolsó fázist, magát a sokszorosítás
fázisát bele értsük-e a reprográfiába, vagy pedig már kívül esik raj-
ta." Pintér Lajosné a "Reprográfiai munka a Budapesti Műszaki Egye-
tem Központi Könyvtárában" című cikkében, amely a Budapesti Mű-
szaki Egyetem Központi Könyvtár évkönyvei II. 1971. kötetben jelent
meg, különbséget tesz az egy vagy kétpéldányos másolatok és több
ezer példányban sokszorosított kiadványok között. "Ez utóbbiak elő-
állítására nem lehet reprográfiai laboratóriumok feladata" — írja.

Anélkül, hogy a vitában állást foglalnánk, a felsőoktatást segítő
könyvtári munkában, a gyakorlatban főiskolánkon másolás és sokszo-
rosítás között nem tehetünk különbséget; mindkét területen egyaránt ki-

kellett elégtennünk az igényeket. Itt kell megjegyeznünk, hogy a modern irodagéptechnikában sem lehet már nagyon megvonni a háttér másolás és sokszorosítás között, különösen, ha a nagyteljesítményű RANK XEROX automatákra gondolunk, melyeknek tavalyi magyarországi bemutatója pontosan a fentieket bizonyította.

Visszatérve főiskolai könyvtári gondjainkra, az intézmény vezetésének kérését kielégítendő, kezdetben vásároltunk egy csehszlovák gyártmányú Romayor 312-es típusú kis ofszet nyomógépet. Ára 130 ezer forint volt, tudomásunk szerint jelenleg 170 ezer forint. Kezdetben a rotaprint eljárást követve, gépeltünk az alumínium fóliára. A munkát megnehezítette, hogy komoly fizikai erőfeszítést igényelt, az írást vissza kellett nyomni a fólia hátoldalán, hiszen siknyomásról (ofszetnyomásról) van szó. A gépirás hátránya (kicsinyítés, nagyítás nem lehetséges, az írógépek gyorsabban mennek tönkre stb.) mellett megoldatlan volt még a gyorsmásolás problémája. Ezt kezdetben egy magyar gyártmányú Dokufo elnevezésű, vegyszeres előhívású, kontakt másolás elvén alapuló gyorsmásolóval véltük megoldani. Ára kb. egy normálírógép árával egyezik meg. A készülék kezelése egyszerű; nagy előnye, hogy mind fotópapírt, mind vegyszert állandóan lehet hozzá kapni. Hátrányai: egy másolat aránylag magas önköltségi ára (kb. 5,- Ft.), és a készülék nem túlságosan nagy élettartamú.

A gyorsmásoló beszerzése azonnal felvetett egy kézenfekvő gondolatot: az írásképet vagy grafikát (melyet az alumínium lemezre vegytintával lehet csak rárajzolni) Dokufóval vigyük át a nyomólemeze. A szakirodalom tanulmányozása, a gyártó cégeknél való érdeklődés után kiderült, valóban lehetséges az eljárás, a hozzá szükséges anyagok is beszerezhetők, de a helyes technológiát csak hosszú ideig tartó kísérletezés után sikerült megtalálnunk.

Ez természetesen 1:1 arányú nyomólemez készítését jelentette, de először sikerült összekapcsolni a másolást és sokszorosítást, ami kezdetben is célunk volt. A Dokufo vagy hozzá hasonló készülék beszerzése olcsó ára miatt kisebb könyvtáraknak is javasolható, sőt megoldható vele a lemezkészítés is, bár ez nagyfokú türelmet igényel. A különböző készülékekről egyébként kitűnő tájékoztatást nyújt Pétervári László Béla (Körszerű másoló eljárások és készülékek I-II. Bp. 1971-1972. Könyvtárgépesítési füzetek 11-12.).

A Dokufo egy időre megoldotta a gyorsmásolási problémákat, de a nyomólemez készítésében tovább kellett lépniünk. A nagy sokszorosítók számára nem új, de a könyvtári viszonylatban aránylag kevésbé alkalmazott foto-ofszet eljárásra tértünk át. Feltétele lett volna egy 90 ezer forintos nagy nyomdai reprodukciós fényképezőgép, amelynek tekintélyes ára mellett a helyigénye is tekintélyes. Beszerzését még a legnagyobb könyvtárak is meggondolnák. Egyéni szerencsénk volt, amikor egy régi gyártmányú, egészen kis helyet igénylő reprodukciós fényképezőgépet sikerült szereznünk, mellyel – egy Tessar 4,5/360 objektív beépítésével – tökéletes A/3-as felvételeket tudunk készíteni. Ezeknek a felvételeknek a negatívjairól – némi retusmunka után – olyan kiegészítő berendezésekkel, amelyeket a főiskolán készítettünk, mint lemezérzékenyítő centrifuga, vákuumos másolókeret, ún.

albuminos eljárással másoljuk át a nyomólemeze az iráskópet. Ezzel az eljárással tetszés szerint állítjuk be a betűfokozatot, (nyomdai hatású jegyzeteket készítünk), sőt negatív raszterrács segítségével – klisé nélkül – fényképeket is be tudunk iktatni a szövegrészekbe.

Az itt leírt, vonzónak tűnő eljárást azonban nem mernénk követendőnek ajánlani még nagyobb könyvtáraknak sem. Nemcsak a szak-képzett nyomdászok alkalmazása, hanem a nyomógép ára mellett a kiegészítő berendezések beszerzése, drágasága is nagy probléma. Egy fotoberendezés 90–100 ezer forint, a lemezérzékenyítő centrifuga (Schleider-apparát), vákuumos másolókeret, retusasztal, együttesen minimum 30 ezer forint, s mindehhez hozzá kell tenni azt, hogy egy A/3-as nyomólemez előállításának önköltségi áron 40–50 forint.

Nem is az előállítás költsége, inkább az eljárás viszonylagos lassúsága – felvétel, szárítás, retus, felöntés, másolás, felfestőkezelés, kb. 2 óra –, valamint a reprográfia megoldatlansága késztetett bennünket arra, hogy megrendeljünk egy A/4-es Pylorys KS-2 xeroográfikus lengyel fotoberendezést 130 ezer forintért. A reprográfiai laboratóriumok szakemberei általában egyetértenek abban, hogy a reprografiában egyre inkább fokozódik a xerox-másolatok iránti igény. A Pylorys KS-2 – nagy könyvtárakban a RANK XEROX automata – kicsinyítési és nagyítási lehetőségeivel minden igényt kielégíthet. S vele elértük legfontosabb célunkat: papírmásolatok mellett nyomólemezek készítésére is kiválóan alkalmas, tehát egyesítettük vele a másolást és sokszorosítást.

A xerox szelénlemezek – mélyeken a pozitív porkóp megjelenik, s melyekről papírra vagy lomeze visszük át a porkópot s azt beégetjük – élettartama két év, egy garnitúra (6 db) ára 10 ezer forint. A felvétel után a sötétkamrát sem igénylő száraz előhívó eljárás 4–5 perc, s némi előkészítés – retus is lehetséges – után több ezer példány nyomható a xeroxos lomezekről. Leginkább a xerox-**ofszet** eljárást mernénk javasolni azoknak a nagyobb könyvtáraknak, melyeknek nemcsak gyorsmásolati, hanem bizonyos "nyomdai" igényeket is ki kell elégíteniük (bibliográfiák, gyarapodási jegyzékek, propaganda anyagok stb. igényes sokszorosítását kell megoldaniuk).

Természetesen fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az eljárás a technológiai utasítások szigorú betartását, valamint szakember alkalmazását követeli meg. S ha valamely könyvtár berendezkedik erre, akkor már önálló kötetzeti munkára is érdemes vállalkoznia, hiszen egy papírvágógép beszerzése (ára 70 ezer forint) múlhatatlanul szükséges az egész sokszorosítási eljáráshoz.

Nem beszéltünk a reprográfia egy másik területéről, a mikro- és diafilmek készítéséről, mert erre nálunk a könyvtári sokszorosító kiépítésének befejezése után kerülhet sor. A fotólabor is nélkülözhetetlen eszköze az oktató-nevelő és kutatómunkának, de főiskolánkon erre maguk a tanszékek is felkészültek; így a könyvtári fotólabor felállítása nem volt annyira sürgető, mint a sokszorosítás megoldása. Az igények azonban nemcsak ezen a területen jelentkeznek. Az audio-vizuális eszközök terjedése során például az írásvetítő rendkívüli népszerűsége telt szert. Újabb megoldandó probléma áll előttünk:

A KÖNYVTÁRI REPROGRÁFIAI MUNKA NÉHÁNY TERÜLETE...

könyvből, dokumentumról, grafikáról világos fóliára átvinni egy ábrát, rajzot stb., hogy kivetíthető legyen. Pl. egy felnagyított xerox-másolatról üvegszerű műanyagfóliát készíteni – új, érdekes oktatási segéd-eszköz kikísérletezését jelenti. A kísérletek most folynak. A reprográfia izgalmas terület abban a küzdelemben, amelyet kutatók, oktatók, tanárok folytatnak, hogy a tudományos technikai forradalom eredményeivel lépést tartsanak.

Dunaújváros új nagyszerű létesítménye, a Munkás Művelődési Ház és Központi Könyvtár mellett főiskolai karunk könyvtára is szeretne – nemcsak egyre gyarapodó állományával, hanem reprográfiai műhelyével is – egyre jobban bekapcsolódni a város közművelődési életébe és intézeteinek tudományos-kutató munkájába, a maga sajátos eszközeivel. Az együttműködés módozatainak a szükségletek szerint történő kidolgozása a közeli jövő feladata.

Havrilla János perkátai könyvtáros is a "hőskorban", 1951-ben kezdte a szakmát. Akkor, amikor még csak bibliai buzdítások szolgálták a könyvtárosnak segítségül: "magad Uram, ha szolgád nincs..." Márpedig akkor jobbára a "nincs" volt napirenden.

Igy történhetett meg, hogyha egy módszertani könyvtáros — mert 1952–54-ig az is volt — vidékre indult, nyakába vette a megyét, helyesebben a letéti kartonokat, eltűnt hétfőn, s csak szombaton tért vissza a "támaszpontra", a központot képező megyei könyvtárba. Közben járt faluról-falura, könyvtárról-könyvtárra, a kultúra magányos apostolaként. Ahol elérte az este, ott kapott éjjeli szállást.

Ezt megelégetve falura kérte magát, községi könyvtárosnak. Nyilvánvaló, hogy nem a legjobban működő könyvtárt ruházták rá, hanem ahol a hiányosságoktól már látni sem lehetett az eredményeket. Ugy került 1954-ben Perkátára, főhivatású könyvtárosnak. Egy szoba, benne egyetlen könyvszekrény, egy rozoga íróasztal és egy szék jelentették akkoriban a községi könyvtárt.

Mi adott erőt ilyen vigasztalan körülmények között az újonnan érkezettnek? Talán az, hogy már az első napokban "leszólították" az utcán: "Nincs szükség itt semmiféle könyvtárosra"..." "Ahol ennyire visolyognak a könyvtől, ott van rá a legnagyobb szükség!" — tudta, és maradt.

Első teendője volt könyveket szerezni. Ha használtakkal is, bővíteni kellett az állományt. Ezt követte a falujárás, az olvasók toborzása, sorjában, utcák szerint. De nem kerülték el figyelmét a környező puszták sem. S mivel annyira nem rajongtak még az olvasnivalóért, hogy ők maguk jöjjenek a könyvtárba, házhoz vitte a könyvet, igaz, fogat csak elvétve akadt, de ez nem zavarta. Gumicsizmában gyalogolt a térdig érő sárban, hóban, hátán cipelve azt a 30–40 könyvet, ami egy pusztá heti vagy havi szellemi táplálékul szolgált. De nemcsak könyvet

vitt. Diavetítőt is. Hogy nem volt villany? De sok helyen nem volt még akkor! Ma már csak mosolyognak az Aladdin-lámpás diavetítőn, amit pumpálással kellett "begerjeszteni". Így nézhette végig Bárányjárás, Parragpuszta, Mélyvölgy lakossága "A kőszívű ember fiai"-t, a "János vitéz"-t és a többi, amit hente cipelt a hátán.

– A hála? Mi volt a hála ezért a sok gürcölésért? Értetlenül pislog rám.

– Megköszönték egyszer is?

Elodázza a választ.

– Hiszen ez nekem kötelességem...

Kiméltelen vagyok.

– Megköszönték vagy nem köszönték?

– Nem, hát azt azért nem... De amikor Parragon először kigyulladt a villany, én is ott voltam a diavetítőmmel, akkor már elektromossal. Két óra hosszat vetítettem. Amikor szedelőzködtem, belém akaszkodtak: ne menjen, maradjon, vetítsen még...!

Elhallgat. Szokása szerint maga elé mosolyog. Azt hiszem, értem.

Csaba Orsolya

Amikor ezek a sorok íródtak, még nem gondolhattuk, hogy perkátai kollégánkat rövidesen, idő előtt nyugállományba kényszeríti megromlott egészségi állapota. A róla készült portrét könyvtárosaink közül kevesen olvashatták; eredetileg a Fejér Megyei Népművelők Fórumában jelent meg. Most ennek közlésével köszön el tőle a Fejér Megyei Könyvtáros szerkesztősége; a sok-sok munka után gyógyító pihenést kívánva neki.

Havrilla Jánost november 21-én, bensőséges ünnepség keretében köszöntötték munkaadójának, felügyeleti szerveinek és szakmai irányító intézményeinek vezető képviselői, a Községi Tanácson. Emléklap és magas pénzjutalom kíséretében köszönték meg a távozó könyvtáros több mint két évtizedes, fáradhatatlan, odaadó munkáját. December 2-án, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Fejér megyei Szervezete nevében Tóth György elnök búcsúzott el meleg szavak kíséretében Havrilla Jánostól, és átnyújtotta neki a Megyei Könyvtár dolgozóinak könyvajándékát.

A szakmunkásképzés első intézménye Dunaújvárosban, a 316. számú Makarenko Ipari Szakmunkásképző Intézet 1955. szeptember 1-én kezdte meg működését, a rendelkezésére bocsátott épületben. Az első esztendőben 120 tanuló képzése indult meg, 6 tanár és 8 szakoktató közreműködésével. Az azóta eltelt csaknem két évtized alatt az Intézet működésének mind tárgyi és személyi feltételeiben, mind tartalmában hatalmas előrelépés következett be, igazodva az ipari fejlődés és a szakmunkásképzés egyre magasabb szintű követelményeihez. "Népgazdaságunk egészének fejlődése, a munkásszótály műveltségi, technikai szintjének további emelkedése, a munkások teljesebb, szocialista életformájának kibontakozása függ nem kis részben attól, hogy a szakmunkásképzés keretében hogyan szervezzük meg az oktató-nevelőmunkát" — hangsúlyozza a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának 1972. júniusi, oktatáspolitikai határozata (Az állami oktatás helyzete és fejlesztésének feladatai).

Az Intézet jelenlegi, új, két-szintes épülete a Vasmű téren 1963-ban készült el mintegy 10 millió forintból; szaktantermeivel és a felszereltség színvonalának további emelésével megfelel a korszerű képzés feltételeinek. A közelmúltban, 1974. októberében épült fel a modern tanműhely, 22 millió forintos költséggel. A technikai felkészültség így gyors mértékben növekedett, s ezzel párhuzamosan mindinkább az igényeknek megfelelő szintre emelkedett a tanulók szakmai műveltsége. A párthatározatból tehát az elmúlt évek alatt az intézetnek sikerült megfelelnie a korszerű technikai műveltségre vonatkozó követelményeknek, de nem volt el-

könyvtárról könyvtárra

A 316. SZÁMU "MAKARENKO"
IPARI SZAKMUNKÁSKÉPZŐ
INTÉZET KÖNYVTÁRA

érhető az általános műveltségnek az a színvonala, amelyet a X. Kongresszus megjelölt. A szakmunkástanulók műveltségi szintjének elemzéseiből kiderült, hogy a további előrelépésekhez országosan több anyagi, tárgyi és személyi feltétel biztosítására van szükség. Az irányító szerveknek az MSZMP Központi Bizottsága megállapításait követő intézkedései lényeges változásokat hoztak, és ma már jól lemérhető a hatásuk. A kulturális létesítmények fejlesztésére juttatott jelentős anyagi támogatáson túl biztosították a működéshez a személyi feltételek is, népművelők, könyvtárosok beállítása által.

Az 1974/75. tanévben 1230 tanuló képzése folyik az Intézetben. A tantestület létszáma 70, ebből 27 tanár és 43 oktató. A tanulólétszámnak mintegy a fele dunaujvárosi, másik fele naponta jár be, főként a környező községek-ből. Az Intézet jellege vasipari, bázisüzeme a Dunai Vasmű. A képzésben érintett további nagyobb üzemek: a Papíripari Vállalat Dunaujvárosi Gyára és a 26. számú Építőipari Vállalat szerelő részlege.

Az Intézet történetéhez szorosan kapcsolódik könyvtárának története; hiszen az alapítástól kezdődően helyet, szerepet kapott benne a könyvtár is. A könyvtár fejlődése ugyan lassúbb ütemű, mint az intézetben folyó szakmunkásképzésé; ám amint javultak az oktatás feltételei, a könyvtár viszonyai is egyre kedvezőbbek lettek.

A könyvtár az Intézet épületének emeleti szintjén található, három egymásba nyíló kis teremben. A látogató először a középső

helyiségbe lép; ez a könyvtár ellenőrzési pontja, itt áll a könyvtáros asztala, itt kaptak helyet a legfontosabb segédkönyvek. A jobbra nyíló, nagyobb helyiségben állították fel, 118 folyóméter szabadpolcon a 4237 kötetes ifjúsági állományt, (ennek egy része még a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtárától kapott letét, mely 1400 kötet), továbbá a tanulók által helyben olvasható kézikönyveket és folyóiratokat. Az ifjúsági könyvtár feladata a tanulók tantárgyi ismereteinek bővítése és megszilárdítása, műszaki műveltségük fejlesztése, szocialista világnézetük formálása, önművelésük, esztétikai nevelésük segítése. Ezt tükrözi a gyűjtőköre, amelybe a szakelméleti, közismereti, a gyakorlati oktatás eredményességét elősegítő korszerű művek tartoznak, beleértve az elméleti és szakmai munkaközösségek által javasolt kötelező és ajánlott irodalmat. A könyvtár e "részlege" számára gyűjti az elméleti és gyakorlati oktatás tantervi anyagához, az osztályfőnöki órákhoz, a nevelési tervhez, a szakkörök működéséhez kapcsolódó ismeretterjesztő és szépirodalmat, az életkornak megfelelő klasszikus és modern szépirodalmat, továbbá az általános tájékozódást elősegítő kiadványokat, kézikönyveket.

A középső helyiségből balra nyíló, kisebb alapterületen felállított, 2254 kötetes tanári könyvtár feladata a tantestület főleg pedagógiai és ideológiai továbbképzésének segítése, az oktató-nevelő munka előmozdítása. Gyűjtőköre: politikai és ideológiai, pedagógiai és pszichológiai szakirodalom; a műszaki és közismereti tárgyak legújabb tudományos eredményeivel foglalkozó összefoglaló művek,

továbbá az Intézetben használt, érvényben lévő tankönyvek egy-egy példányban. A tanári könyvtár, állományából az egyes szak tárgyak kézikönyvei, - fontosabb irodalma - a kabinet rendszerű oktatás követelményeihez igazodva - további nyolc helyen is megtalálhatók: a szaktantermekben, illetőleg szertárakba telepített és központilag folyamatosan fejlesztett, fiókjellegű letétek formájában.

Az Intézet könyvtárának állománya összesen 6686 kötet saját (és 1400 kötet letéti) könyv és folyóirat, 170 000 Ft értékben. Mennyiségileg még nem nagy, de funkciójában jelentős az ezt kiegészítő egyéb állományegységek száma: a 125 darabos zenei és egyéb anyagot tartalmazó hanglezetár - és a 150 hangszalagot számláló rádió- és televízió műsorgyűjtemény, amely a rendszeres oktatás és az osztályfőnöki órák nélkülözhetetlen segédanyaga. Az Intézet alapításának 20. évfordulójára a közelmúltban kezdődött meg a könyvtár legújabb különgyűjteményének megalapozása: az iskolatörténeti dokumentumok felkutatása, rendszerezése és feltárása. Ez a rendkívül színes és sok - dokumentumfajtát felölelő anyag az Intézet időszaki kiadványain kívül (Diákélet; Én; Te; Mi; Ti; Ők) többek között belső használatú írásos dokumentumokat, jegyzőkönyveket, jelentéseket, albumokat, - fotó-, amatőrfilm- és hangfelvételeket, ún. "hangos leveleket"; továbbá egyes szakmákat bemutató rövidfilmeket tartalmaz.

Az állománygyarapítás mértéke az elmúlt években növekvő tendenciát mutat; a korábbi esztendők alacsonyabb, 5000 forintos könyvbeszerzési kereteinek jelen-

leg kétszeresét fordítjuk vásárlásra. A könyvtárba 1974-ben 22 féle folyóirat jár, egy részük több példányban. Az ez évi beszerzési keret 3800 Ft. Miként a könyvbeszerzésben, a periodikák előfizetésében is érvényesülnek az intézeti szempontok, nevezetesen a munkaközösségek által meghatározott igények.

Ha visszatekintünk a szakmunkásképzés történetére, s felidézük magunkban a felszabadulás előtti tanoncképzést, akkor látjuk igazán a fejlődést, a megtett utat, amely máig egyenrangúvá tette a többi középiskolai képzéssel. Az 1969. VI. Törvény kimondja, hogy a szakmunkásképzés Magyarországon középfokú oktatási forma. Régen elmúlt tehát az az idő, amikor szállóigeként emlegethették: "Csak reszelni tudjon a tanuló, azon már ne törje a fejét, hogy mikor volt a mohácsi vész"(!). Az 1969. VI. Törvény arra kötelezi pedagógusainkat, de az intézeti könyvtárosokat is, hogy a törvényben megfogalmazott, a középfokú oktatási intézményre vonatkozó elveknek a gyakorlatban is érvényt szerezzenek; sokféle formában. Az intézeti könyvtáraknak ugyanis az oktatás sajátos segítése mellett hangsúlyos feladata a szakmunkástanulók általános műveltségének emelése, a rendelkezésre álló valamennyi eszköz és módszer alkalmazásával. Magyarán szólva: törekvéseink célja, hogy minél több tanuló kapjon könyvet a kezébe, és váljék rendszeres olvasóvá. Néhány elmúlt év adatait összevetve elmondható, hogy örvendetesen bővül intézeti könyvtárunk olvasótábora. Míg az 1971/72. tanévben csak 297, a következőben már 502 tanuló irat-

kozott be a könyvtárba, az 1973/74. tanévben pedig már 580. Hasonló növekedést mutatnak a forgalom adatai is: 1973. szeptember 1-től 1974. május 31-ig ez az olvasólétszám 7211 látogatás alkalomával összesen 13 584 kötet könyvet kölcsönzött (ebből 10 242 volt szépirodalmi és 3342 kötet szak- és ismeretterjesztő irodalmi mű). Ugyanebben az időszakban 2024 volt a helyben olvasók száma.

Talán nem érdektelen itt megjegyezni, hogy minden tanév kezdetén megszervezzük a Humán Munkaközösséggel közösen valamennyi első osztályos tanuló könyvtárlátogatását. Ezeket — a könyvtár és használatának bemutatása után — beiratkozhatnak a tanulók. Egy 30 fős osztályból általában 18–20-an élnek e lehetőséggel; és 40–50 %-uk rendszeres olvasó is marad. A második évben újra jönnek az osztályok, és irodalom óra keretében a kézikönyvtár jelentőségéről, használatáról, egy-egy sorozatról kapnak tájékoztatást. Beszélgetünk a könyv, a könyvtár által nyújtható segítségről; könyvankétot tartunk egy-egy, az osztály többsége által elolvasott műről.

Különböző rendezvényeink, író-olvasó találkozóink az irodalommal való mélyebb megismerkedést, az alkotókkal és a művekkel történő élményszerű találkozást, végső soron az olvasóvá nevelést szolgálják. Legutóbb Moldovai György járt nálunk. Irodalomtörténeti sorozatunkban eddig Bata Imre, Lengyel Dénes, Keresztúry Dezső adott elő; a műveket neves színészek és előadóművészek (többek között Sinkó László, Kovács P. József, Bürös Gyöngyi) tolmácsolták a hallga-

tóságnak. Játsszottunk "versül" Baranyi Ferenc vezetésével és Szokolay Ottó közreműködésével. Jelenleg Simon István Kossuth-díjas költő a kalauzunk, nemzeti irodalmunk nagy korszakainak és kiemelkedő alakjainak bemutatásával. Örömmel említem meg, hogy ezek iránt igen élénk a tanulók érdeklődése; sok esetben nagy befogadó képességű előadótérünk is szűknek bizonyul, és aki időben nem foglalt helyet, csak kintről, hangszórókon hallgathatja műsorainkat...

Saját tapasztalataim birtokában itt mondhatom el, hogy az ilyen jellegű tevékenységben a valaminek való eredmény is több éves rendszeres és tervszerű munkát feltételez, s csak úgy érhető el, ha a népművelő és könyvtáros az iskolavezetőségtől és a tantestület egészétől támogatva láthatja el feladatait. Kétséges az eredmény akkor, ha "váraikba" visszavonulva, elszigetelten dolgoznak, és ott várják, hogy a tanulóifjúság és az intézeti dolgozók igényeikkel felkeressék őket. A könyv iránti szeretet felkeltése, az általános műveltség terjesztése csak összehangolt, közös, tervszerű tevékenységgel lehet hatékony. Szerencsés dolog, ha a szakemberek felelősségérzetét az objektív szükségletek felismerésén túl a szép iránti törekvés belső igénye is átszínezi, a könyvtárat látogatók számára pedig az értéket, a maradandó élményt jelentő események is — nemcsak a rendezvények! — vonzó, mozgató erővé válnak.

Az eddig vázolt tevékenységi formák csak egy részét alkotják a könyvtárban folyó munkának. Fontos, kevésbé látványos tennivalónk a rendszeres folyóiratfigye-

lés és ajánlás, bibliográfiák, irodalomjegyzékek készítése az oktatáshoz, a különféle pályázatokhoz és rendezvényekhez. Más fontos, az egész iskolára kiható tevékenység a bemutató órákhoz, az iskolai ünnepekhez, osztályünnepélyekhez és az iskolarádió-műsoraihoz nyújtott segítség. (A korábban már említett hangfelvételek is rendszeresen a könyvtárban készülnek.)

Uj, talán kevés helyen alkalmazott módszer a könyvtárosi szakkör-működtetése. A könyv, a könyvtár-iránt mélyebben érdeklődő tanulókat fogja össze – jelenleg huszonkettőt – ez az 1972 óta munkaterv alapján működő foglalkozási forma. A könyv világával való ismerkedés mellett bővebben foglalkozunk könyvtártechnikai kérdésekkel, -irodalommal, komoly zenével, nem mellőzve a játékos formákat sem. A szakkör célja, hogy biztosítsa az üzemi szakszervezeti könyvtárosok utánpótlását, időben felkészítse a szakmunkástanulókat a feladatkör szakszerű, igényes ellátására. Ugy tervezzük, hogy az 1975/76. tanévben végzett, szakkörünkbe járó tanulók már alapfokú könyvtáros vizsgával távozzanak Intézetünkben.

A könyvtár nyitvatartási ideje heti 24 óra – délelőtt és délután megosztva, ez igazodik a két műszakos tanítás igényeihez. 1972.

november 1-től mint függetlenített könyvtáros-népművelő láttam el a feladatokat az Intézetben, 1974. március 1-től kizárólag könyvtárosi munkakörben tevékenykedem. Ez már lehetővé teszi, hogy a könyvtári munka minden tekintetben megfeleljen a vele szemben támasztott követelményeknek. Elsősorban az állomány feltárása, katalógizálása terén kell még előrelépniünk; ez az igényes könyvtárhasználati fontos feltétele.

Befejezésül lényegesnek tartom megjegyezni, hogy eddigi eredményeinkben jelentős szerepet játszottak a városunk több közművelődési intézményével kialakított, tartalmas kapcsolataink. Legjelentősebb anyagi segítséget is jelentő együttműködést bázisüzemünk a Dunai Vasmű Szakszervezeti Bizottságával építettünk ki. Ennek elvi és tartalmi vonatkozása elsősorban az, hogy tanulóink túlnyomó többsége a szakmunkásvizsga után a Dunai Vasműben dolgozik, s az így kapott segítség később megtérül a Vállalatnál. A kapcsolatok megteremtése más vállalatokkal, intézményekkel elsősorban a megyei és városi irányító szervekkel egyetértésben történik. Az a lelkes biztatás és ösztönzés, amelyet egy-egy látogatás nyújt, további erőfeszítésekre, a cél érdekében végzett aktív munkára serkent bennünket.

Bene Gyuláné

ezt láttuk

SZÖVETKEZETI KÖNYVTERJESZTÉS BICSKÉN

A bicskei szövetkezeti könyvesboltot bármelyik nagyváros főutcáján el lehetne helyezni: két hatalmas kirakatával, korszerű neonreklámjával diszére válik a járási székhelynek. Az áfész vezetői vallják és követik a programot: a szövetkezeti könyvterjesztés nemcsak üzlet, hanem elsősorban népművelés. Ám azért nem panaszkodhatnak, mert — amint azt Rónai Györgyné, a könyvesbolt vezetője elárulja — tavaly egész évben csaknem kétszázezer forint volt a tiszta haszon, az előző évben pedig 132 ezer. Tavaly tehát lényegesen többet forgalmazott a bolt, és a nyeresége is nagyobb volt, mint előtte bármelyik esztendőben.

Ha már dicsérjük az áfészt és könyvesboltját, illendő a dicséret adatokkal is alátámasztani. A 12 ezer lakosú nagyközség könyvesboltja 1962-ben 621 ezer forint értékű könyvet adott el, 1970-ben 843 ezer és 1973-ban 1 millió 703 ezer forint értékűt. Amíg 1963-ban a járás 1 lakosára jutó könyvvásárlás összege 19,16 forintot tett ki, addig tavaly ez az összeg már 45,18 forintra emelkedett. Ehhez hasonló szép eredményt megyénk egyetlen falusi, szövetkezeti könyvesboltja sem tud kimutatni. De az is könnyen meglehet, hogy országosan is ritka eredmény ez.

— Hogyan csinálják?

— Először is ez a nagyon szé-

pen rendbe hozott bolt vevőcsalogató. Aki ide egyszer betér, ha teheti, betér máskor is. De nemcsak a bolt dolgozóinak érdeme a jó eredmény, hanem a községekben működő bizományosoké is. Tíz évvel ezelőtt 70–80 bizományossal dolgoztunk, ők 250 ezer forintos forgalmat hoztak. Ma már csak 35 bizományosunk van, ők 600 ezer forinttal járulnak hozzá az eredményhez. Rájöttünk, hogy sokkal érdeme sebb kevesebb, de jól működő bizományosokkal dolgozni, akik szívvel-lélekkel teszik a dolgukat. Néhány nevet hadd említsek: Bakonyi Miklósné a csákvári kultúrcikk-boltban, Vörös Józsefné az etyeki iparcikk-boltban, Ördögh Lászlóné a bicskei ruházati áruházban. Kisebb forgalommal, de rendkívül lelkiismeretesen dolgozik Csörgöl Lajosné Félcsuton, Bánfai Jánosné Válon, Szabó Zsuzsanna Tabajdon és Keszte Gyuláné Alcsuton.

Örömmel dicsekszik el Rónai Györgyné azzal, hogy a tavalyi forgalomból 250 ezer forinttal részesedett a hanglez, ebből 55 ezer forint értékű volt a komoly zene. Figyeljünk jól: 1970-ben még csak háromezer forintért vásároltak komoly zenei hanglezet!

Rendszeresen figyelik az olvasók igényeit és a lehetőségek szerint igyekeznek is azt teljesíteni. Megállapítható, hogy az utolsó három évben a krimi iránt való érdeklődés felére csökkent,

emelkedett viszont az igényes klasszikus és mai bel- és külföldi szépirodalmi művek iránt az érdeklődés.

Panaszként ismételtelen elmondja a boltvezető, hogy igen sok a fővárosból leránduló könyvüagnök, akik "egységcsomagokat" sóznak a vásárlók nyakába, nemegyszer értéktelen, boltban eladhatatlan könyveket. Az ilyen eljárás rontja a könyvterjesztés hitelét.

A bicskei Vajda János nagyközségi-járási könyvtárral igen jó a szövetkezeti könyvesbolt kapcsolata, együtt szerveznek könyvvá-

sárokat, kiállításokat, irodalmi találkozókat. És még egy kedves dolgot tudtunk meg: a Kossuth Zsuzsa Gyermekotthon lakói csoportosan látogatják a boltot. Egy-egy ilyen látogatást, amely természetesen vásárlást is jelent, meselemezek hallgatásával tesznek színesebbé.

(Fejér Megyei Szövetkezeti Élet, 9. évf. 1974. 9. sz. 6. l.)

KOMMENTÁR NÉLKÜL

Egy dokumentumot közlünk az alábbiakban, amely önmagáért beszél. És valóban: nem kell magyarázatot fűznünk hozzá.

Szocialista szerződés

a Petőfi Sándor Általános iskola VI/b osztálya és a Velinszky László Városi Könyvtár rendszeres és tervszerű együttműködéséről, melyet az 1974/75. tanév időtartamára feladataik jobb megoldása érdekében kötnek. A szerződő felek vállalják, hogy a közösen kimunkált programot megvalósítják. A megállapodás értelmében az alábbi csoportos foglalkozásokra kerül sor a Velinszky László Városi Könyvtárban, melyeken a tanulók nem csak a részvételt, hanem a közreműködést is vállalják:

1. Tájékozódás a könyvtárban. A katalógus és a kézikönyvek használatának gyakorlása; 2. Beszélgetés Takács Imre József Attila-díjas költővel; 3. Téliapó-est, a II. Rákóczi Ferenc Általános

Iskola VII. osztályos tanulóival közös rendezésben; 4. Irodalmi emlékek Fejér megyében; 5. Farsangi népszokások; 6. Az én hazám. Beszélgetés a hazaszeretetről; 7. 30 év története; 8. "Helyesen, szépen, magyarul"; 9. Sakkozzunk együtt; 10. Hogyan nézzük a képzőművészeti alkotásokat?

Vállalják továbbá azt is, hogy hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára készülő ünnepi műsorukat a könyvtár gyermekolvasóinak is bemutatják.

A könyvtár kiegészítő vállalása: a tervezett előadásokat, vetélkedőket felhasználja arra is, hogy a tanulók – önálló ismeretszerzési készségük fejlesztése érdekében – gyakorlatot, jártasságot szerezzenek a katalógusok, a kézikönyvek és a bibliográfiák használatában.

Székesfehérvár, 1974. szept. 10. Molnár Istvánné (könyvtárvezető) Kiss László, Incze Zsolt (rajvezető h.)

Salgó Andrásné (osztályfőnök).

kövek, színek, emberek

A KÖNYVTERJESZTÉS ÉS A KÖNYVTÁRI KÖLCSÖNZÉS KEZDETEI DUNAUVÁROSBAN

Abonyi Sándorné visszaemlékezése¹

1950 tavaszáig, a Dunai Vasmű építkezésének kezdetéig férjemmel együtt Mohácson dolgoztunk, egy eredetileg magánkézben lévő, majd szövetkezetté alakult gyapjúszövőben. Pártunknak volt akkoriban egy felhívása, hogy toborozzunk minél több munkaerőt a dunapentelei építkezésre. A férjem egyik este azzal jött haza, hogy gondoljuk meg, és menjünk el mi is.

Amikor megindult az építkezés, még ott, Mohácson, a Könyvterjesztő Vállalat is keresett alkalmazottakat. A Batsányi Könyvesboltban dolgoztam. Terjesztettük az építkezésen a brosúrákat, a különféle szakkönyveket. Előfordultak köztük szépirodalmi művek is, mint Azsájev Távol Moszkvától vagy Solohov Uj barázdát szánt az eke című regénye, de akkor főleg a politikai és az egyéb szakirodalom terjesztésére esett a hangsúly.

Férjem 1950. november 7-én érkezett Dunapentelére, és az Építőipari Vállalatnál mint gépkocsivezető állt munkába. Küldött nekem egy táviratot; hogy haza sem jön már; valamilyen módon intézzem el, hogy mehessek én is utána, a két gyerekkel. Azonnal beszéltem a Vállalattal, mit lehetne tenni, hogy megszervezzük a könyvtárusítást Pentelén, hiszen nem volt itt még akkor semmilyen könyvterjesztés, de könyvtár sem. Először, hirtelen nem akartak áthelyezni. Erre azt mondtam, inkább felmondok, de idejövök, és majd keresek valamilyen munkát. Két nap múlva kaptam egy táviratot a Könyvterjesztő budapesti központjától – személyesen Zala elvtárstól –, hogy áthelyeznek, és létesítünk Pentelén egy könyvesboltot. Így is történt.

Közbevetőleg csak néhány szót az akkori körülményekről. Két gyerekkel érkeztünk, a Sanyival és a Lacival. Az első két napon tizen aludtunk egy szobában az Óvárosban, majd átmenetileg egy istállóból átalakított épületben laktunk. Később, az első húsz elkészült lakásból juttatott nekünk is Borovszky elvtárs, személyesen. 1951. tavaszáig Penteléről jártunk be, hol gyalog, hol teherautón az építkezésre; gumicsizmában, esőkabátban – ez volt akkor itt a "népviselet".

¹ A visszaemlékezés szövege a József Attila Városi Könyvtár hangarchivumának felhasználásával készült. Az 1972. október 18-i interjúból, melyet Kemény Dezső készített, a kérdéseket elhagytuk, és Abonyi Sándorné válaszait összevontan, néhány utólag közölt adalékkal kiegészítve közöljük. (– A szerk.)

Rövid előkészítő munka után, igen gyorsan megalakult Dunapentelén, a pártbizottság épületével szemben – most egy hársfa áll a helyén – a város első könyvesboltja, egy 4x5 m-es fabódében. A bódét kettéosztottuk: egyik felében én képviseltem a Könyvterjesztő Vállalatot, a másik felében egy copfos, kartáli kis parasztlány, Bozsik Piroska a könyvtárat. Ez volt a könyvterjesztés és a könyvkölcsönzés első helye az épülő városban, és így, együtt, egymás mellett indult a kettő.

A hullámpalával fedett kis bódé, melyet kifejezetten erre a célra, ekkor készítettek, és pontosan a pártbizottság Május 1. utca 1. számú épülete előtti, akkor még rendezetlen térségen állítottak fel, alakjában nem sokban különbözött a felvonulási épületektől. Két, lakattal zárható faajtón lehetett megközelíteni külön a könyvesboltot és külön a könyvtárat. Egyiknek sem volt kirakata, mindössze a két kis ablakon bejövő fény biztosította a világosságot. A bódé tetején nagybetűs felirat állt: "Könyvesbolt – Könyvtár". Mindkét helyiség konyhai stíluszra emlékeztető, nyersfa polcokat kapott, a könyvtár négy kis asztalkát is, székekkel. Jóval karácsony előtt nyitottunk, 1950. december közepe lehetett... Emlékszem, széntüzelésű kályhával fűtöttünk be, minden délután. Mert délelőtt Piroskával együtt jártuk az építkezéseket, a munkásszállásokat, akkor így mondtuk: a "telepet". Felkerestük a dolgozókat a Könyvterjesztő Vállalattól kapott propaganda anyagokkal, és agitáltunk, hogy olvassanak, vegyenek is könyveket. Tájékoztattuk őket a közeljövőben megjelenő irodalomról – mindezt pártmunka keretében végeztük. Magyarán szólva az volt a dolgunk, hogy megszeressük az emberekkel az olvasást, terjesszük az új szellemű kultúrát, a párt és az új magyar könyvkiadás kiadványait. Elmondhatom, alig találkoztunk bizalmatlansággal; az emberek nagy érdeklődéssel vették kézbe az általunk ajánlott könyveket.

A délelőtt általában a szervező munkával telt el, a délutánokat már a bódében töltöttük: én árusítottam, Bozsik Piroska kölcsönzött. Naponta 14-től 20 óráig tartottunk nyitva. A könyvtárban, a négy kis asztalka mellett helyben is olvastak, böngésztek látogatóink. Akinék nem volt éppen pénze könyvre, vagy nem akarta megvenni, átment a könyvtárba és kikölcsönözte, hazavihette az olvasnivalót. Mindkettőnk-nél csaknem azonos volt a választék, főleg kezdetben; a következőkben ki is térek rá, hogy miért. Emlékszem, a könyvtárba járók közül az idősebbek, a 30–40 évesek voltak a legszorgalmasabb látogatók, a fiatalok kevésbé. Az első hónapokban talán 20–25 lehetett azoknak a száma, akik hetenként legalább egyszer jöttek könyvet cserélni. Piroska jelképes beiratkozási díjat is szedett: jól emlékszem, 20 fillért kellett bedobniuk a jelentkezőknek egy kartondobozba, melynek a tetején perselyhez hasonlóan, rést vágtunk.

Annak ellenére, hogy szinte mindent tudtunk egymás munkájáról, hiszen együtt jártunk agitálni, és ki sem kellett lépnünk a bódéból, hogy átjussunk az egyik helyiségből a másikba (ajtó kötötte össze a két elválasztott részt), ma már nem tudnám megmondani, összesen hányan vették igénybe a kölcsönkönyvtárat, amíg a bódében működött. Piroska vezetett ugyan egy nyilvántartást; gondolom, a 26. sz. Építőipari Vállalat szakszervezeti bizottságának számolhatott el vele, mert ők alkal-

mazták, tőlük kapta a fizetését, és ők gondoskodtak a könyvtár indulásának, folyamatos fejlesztésének költségeiről is. A könyvesbolt 500 kötetet kapott indulásként a Könyvterjesztőtől, 300 kötet szépirodalmat és 200 ismeretterjesztőt. A kölcsönkönyvtár kezdő állománya – úgy tudom – 200 kötet volt összesen. A 26. sz. Építőipari Vállalat tőlem, azaz a könyvesbolttól vásárolta meg, és a következőkben is ebből az időközben feltöltődő és növekvő készletből gyarapította a kölcsönkönyvtár állományát, havonta egyszer, rögzített keret erejéig. Ez az összeg kezdetben néhány száz forint volt, 1951. tavaszától már 1000 forint havonta. Hogy azután később, amikor 1951. őszén szétbontották a bódét, hová került a könyvtár állománya, nem tudom megmondani. Talán az Építőipari Vállalat szakszervezeti könyvtáraként élt tovább, vagy beolvadt az akkoriban megalakult József Attila Városi Könyvtárba? Egy biztos: Piroska tudomásom szerint az először iskolaépületben elhelyezett Városi Könyvtárban dolgozott tovább, tanfolyamot is végzett, majd férjhez ment, azóta azonban más munkaterületre került.

1951. őszén a könyvesbolt átköltözött az A/1-es épületbe, a Béke térrel szemben, az Építők útján a II. lépcsőházba, és itt működött 1952. májusáig. Ekkor már ketten voltunk könyvterjesztők: Szarvasné dolgozott velem, mint szervező.

A Vasmű úti üzletek sorában én nyitottam meg a jelenleg is működő nagy könyvesboltot, 1952. május 1-én. Ekkor Sárosi László (most az OTP adonyi fiókjának igazgatója) dolgozott velem, ő volt a szervező. Együtt tevékenykedtünk 1955. szeptemberéig.

A Vasmű úti könyvesbolt megnyitása után ugrásszerűen megemelkedett a forgalom: 60 000 Ft árú könyv fogyott el az első negyedévben, május 1-től december végéig pedig 120 000 Ft értékű. Nagy dolog volt ez, hiszen akkor még igen olcsó volt a könyv, és ha minősége nem is említhető egy napon a maival, tekintélyes mennyiséget jelentett. Időközben érzékelhetően bővült a kezdetben inkább csak politikai ismeretterjesztő és az ún. "termelési regényeket" jelentő szépirodalom köre, javult a könyvkiadás színvonala, de megnőtt a szükséglet és a kereslet elsősorban az építőipari, gépipari, nehézipari tárgyú szakkönyvek, valamint az ifjúsági művek iránt. Tankönyvekkel is kezdtünk foglalkozni. Két szervezőnk a területen dolgozott, magam már csak helyben, a boltban árusítottam. Amikor 1955-ben megváltam a könyvterjesztéstől, már 300 000 Ft-ra emelkedett az évi forgalom. Az első években még nem volt részletvásárlási akciónk, ez csak 1955-ben indult meg. Kezdetben nem válhattak be a bizományosi árusításhoz kötött reményeink sem, az akkor még mozgásban lévő városban. A nehézségek ellenére nagyon szerettem ezt a szakmát; a munka, amit végeztünk, úttörő volt.

Jól emlékszem néhány könyvsikerre. Feltűnően sokat adtunk el Azsájev: Távol Moszkvától című regényéből, Aragon, Lermontov, Majakovszkij, Alekszej Tolsztoj és Gorkij műveiből, de a későbbi években számos útkönyvből is.

A vásárlók vagy bejöttek a boltba, vagy mi vittük ki a helyszínre a könyveket. Az értelmiség rendszeresen bejárt, közülük szervező-

dött először rendszeres vevőkör. Az építőipari dolgozókat sikerült a legnehezebben meggyőznünk a könyvvásárlás, az olvasás szükségességéről; a gyári dolgozók kezdettől inkább vásároltak. Igen sok szakkönyvetadtunk el – mindenféle szakirodalmat – a szaktanfolyamok hallgatóinak. Sokat vásároltak a pedagógusok. Emlékszem, mekkora sikere volt Sándor András fényképekkel illusztrált Sztálinváros című albumának. Igen sok elfogyott belőle, az iskolákban kezdtük a terjesztését. Az első perctől kezdve együttműködtünk a pedagógusokkal, hogy a kötelező olvasmányokat biztosítsuk az iskoláknak.

Sok író megfordult akkoriban az épülő városban. Az ismertebbek közül először is Palotai Borist említeném, aki rendszeresen lejárt ide. Majdnem minden héten megjelent a könyvesboltban, a könyvtárban is, és ankétokat, előadásokat tartott. Lehozta a leányát, aki verseket mondott a különféle rendezvényeken. Sokan ismerték és nagyon szerették az írónőt a városban. Népszerű volt abban az időben Sándor András, aki itt élt, és úgy tudom, a gyerekei is itt születtek. Rendszeresen bejárt a könyvesboltba. Segített a könyvnapok előkészületeiben és lebonyolításában; dedikált, akárcsak Palotai Boris. Emlékszem Aczél Tamásra. Gyakori látogatónk volt még Szécsi Margit, ha jól tudom, az 1954. évi könyvnapon közreműködött a rendezvényeinken.

könyvespolc

1974. augusztus – október

Fejér megyei történeti évkönyv, (a Fejér megyei Levéltár évkönyve. Tanulmányok és források Fejér megye történetéhez.) Székesfehérvár. 7. (Szerk.: Farkas Gábor. Segédszerk.: Makray János.) 1973 [1974]. 353, [3] l., illusztr., 1 t.

A hetedik alkalommal megjelenő évkönyv hét tanulmányt, hat közleményt és két életrajzot közöl, részletes hely-, név- és tárgymutatóval. Ezekben az önmagukban is imponáló számokon túl külön hangsúlyozzuk, hogy az évkönyv színvonalával, rendszeres megjelenésével immár a legelőkelőbb helyek egyikét biztosította a maga számára a megye helyismereti irodalmában.

A kötet első tanulmánya Czako Sarolta Székesfehérvár szabad királyi város igazgatása 1688–1740 című írása. Első részében a török uralom megszűnése utáni időtől foglalkozik a város helyzetével, ezt a szabad királyi városi rang visszanyerésének (1703) tárgyalása követi. A Rákóczi szabadságharc korának taglalása után az 1711–1740-es időszak igazgatásának bemutatása következik. Külön fejezet tárgyalja a városi lakosság és a katonaság viszonyát, valamint a város népességét és társadalmát a XVIII. század első felében. – Kállay István tanulmánya Az adózás története Székesfehérvárott a XVIII. században, a város múltjának talán legkevésbé ismert fejezetét dolgozza fel. Részletesen kitér az állami adókra (hadiadó, katonai szolgáltatások, országgyűlési taxa, királyi census), valamint a városi adókra (háziadó, tized) is. – Szerényi Imre Kisérlet a megyei igazgatás átalakítására II. József korában című írásában a reformkísérletek közül az államigazgatás területén végrehajtott változásokkal foglalkozik. Tanulmányának első részében az egész országot érintő főbb államigazgatási változásokat (a kancellária átszervezése, a helytartótanács reformja, a királyi biztosi rendszer létrehozása) ismerteti, majd a megyei közigazgatás átszervezését tárgyalja. "A megyei közigazgatás átszervezésének célja egy modern, jól szervezett és az utasításokat maradéktalanul végrehajtó apparátus létrehozása volt.... Az új megyei szervezet hatalmi eszköz volt az osztrák – tehát nem magyar – uralkodói abszolútizmus kezében. Ugyanakkor bonyolulttá tette a kérdést az a tény is, hogy ez az 'idegen' abszolútizmus 'felvilágosult' volt, számos intézkedése kimondottan a haladást, akkori kifejezéssel a 'közjót' szolgálta. Tehát a nemzeti függetlenség és a társadalmi haladás eszméje állt egymással szemben úgy, hogy a korszak elején az abszolútizmus még 'felvilágosult' arcával fordult Magyarországra felé. Így a kor számos kiváló és haladó elméje az új rendszer mellé állt" – állapítja meg a szerző, s ezt a bonyolult kérdést taglalja részletesen a megye vo-

natkozásában. — Balázs László tanulmányában — Az ipari és kereskedelmi tőkefelhalmozás a XIX. század első évtizedeiben Fejér megyében — a kapitalizmus magyarországi kezdetének előkészítő szakaszát vizsgálja, s ezen belül is a tőkefelhalmozás kérdését, egy-egy pillantást vetve a kereskedelmi erőfeszítésekre is. Munkája végén megállapítja, hogy "... Fejér megyében ... a magyar és idegen (főleg osztrák, horvát) nagybirtokosok és a zsidóság szoros gazdasági együttműködéséből a XIX. század közepéig született meg a kapitalizmus". — Degré Alajos Szavazási rend a megyegyűléseken 1848 előtt című tanulmánya elsősorban Zala megyei adatok alapján világítja meg a helyzetet. — Farkas Gábor Fejér megye politikai viszonyainak vázlata a dualizmus korában című írásában a kiegyezéstől a Tanácsköztársaság megalakulásáig terjedő időszak megyei politikai helyzetét tárja fel. — Strasszer György Pártviszonyok és politikai küzdelmek Fejér megyében a népi demokratikus átalakulás időszakában II. (1946 márciusától — 1947 márciusáig) című részletes tanulmánya — amely az évkönyv 4. kötetében közölt munkájának folytatása — zárja a kötet első részét.

A Közlemények rovatban Móra Magda (A Ratio Educationis megvalósítására irányuló törekvések Fejér megye népiskoláiban), Sándor Pál (Az úrbéres népesség megoszlásának statisztikájához Fejér megyében 1828–1864), Vass Előd (Székesfehérvár /Istulni Belgrád/ XVI. századi török forrásai), Lukács László (A velencei szőlőhegy népi hajlékai), Pera Ferenc (A Kisgyón-Balinkai Bányauzem hatása környezetére) és Jenei Károly (Réz József székesfehérvári jakobinus orvos pere 1809–1811) írásai találhatóak. Két életrajzzal fejeződik be a kötet az egyik Farkas Gábor írása Cserti Józsefről, a másik Lukács Lászlóé Nagy Károlyról.

Vérrel megpecsételve. Fejér megye felszabadításának fontosabb katonai eseményei. (Az előadói segédanyagot ... készítette és összeáll. a TIT Fejér megyei Hadtudományi Szakosztályának Vezetősége.) Székesfehérvár, 1974, (TIT, Fejér megyei Szervezete). 18, [2] l.

A kézirat gyanánt kiadott előadói segédanyag áttekinti a megye felszabadításának fontosabb katonai eseményeit, a harcokat időrendjük és jellegük alapján három, jól elkülönülő szakaszra osztva. Mivel nem tér ki részletesen a helyi jelentőségű eseményekre, hanem elsősorban a hadműveleti események részeként tárgyalja a harcokat, világos képbontakozik ki arról az időszakról, melyben a szovjet hadsereg jelentős ember- és anyagi áldozat árán felszabadította Fejér megyét.

Mód Aladárné — Kozák Gyula: A munkások réteg ződése, munkája, ismeretei és az üzemi demokrácia a Dunai Vasmű két gyárrészlegében, Bp. 1974, Akad. Kiadó. 105, [3] l. /Ipargazdasági értekezések 6./

A Dunai Vasmű két gyárrészlegében – a Hengerművekben és az Üzemfenntartásnál – 460 munkás bevonásával (az ott foglalkoztatott munkások mintegy 15 %-ával) folytattak vizsgálatot a szerzők 1971 tavaszán, kérdezőbiztosok segítségével. A közvetlen üzemi demokrácia témakörében végzett vizsgálat eredményeit hét fejezetben – A munkások és Dunáújváros, A munkások életútja, Kereseti különbségek és ezek megítélése, Munka és munkakörülmények, A munkások ismeretei, Az ismeretek forrása – üzemi tanácskozások, Következtetések – közzétévő kötet egyaránt; nyeresége szociológiai és helyismereti irodalmunknak. (Részletes ismertetése: Új Könyvek 741542.)

Negyedszázad az agárdi Gárdonyi Géza termelőszövetkezetben. [Agárd, 1974.] 53, [3] l., illusztr.

(Zsiday Csaba – Staub Viktor): Közös úton – negyed százada. A kápolnásnyéki Vörösmarty Mihály MGTSZ 25 esztendejének krónikája. (Szerk. – –.) [Kápolnásnyék, 1974.] (Csongrád megyei Lapkiadó). 48 l., illusztr.

(Orsovai Tibor): Kislángi aratás. [A kislángi Béke MGTSZ.] (Irta és szerk. – –.) [Kisláng 1974], (Fejér megyei Lapkiadó). 54, [2] l., illusztr.

Orsovai Tibor: Magvetés a Sárréten. [A nagyhorcsöki Állami Gazdaság 25 éve.] Irta és szerk. – –. [Nagyhorcsök, 1974], (Fejér megyei Lapkiadó). 114, [2] l., illusztr.

(Staub Viktor): Negyedszázad egy közösségben. A pettendi Petőfi Sándor MGTSZ 25 esztendeje. (Irta és szerk. – –.) [Pettend, 1974], (Fejér megyei Lapkiadó). 38, [2] l., illusztr.

Négy mezőgazdasági termelőszövetkezet és egy állami gazdaság negyedszázados útjáról, a kezdeti nehézségekről, fejlődésükről, jelenükről és az ebből kibontakozó további fejlődési irányukról számolnak be ezek a kiadványok. De többek is ennél, mert a települések múltjából és jelenéből is közölnek értékes adatokat.

Zsiday Csaba: A Székesfehérvári Szolgáltató Vállalat 25 éve. [Székesfehérvár, 1974], (Csongrád megyei Lapkiadó). 61, [3] l., illusztr.

Jogelődők és a kezdet. A vállalat hőskora. Évek emlékek, Eredmények távlatok, Jelen és jövő fejezetcimek alatt mutatja be a szerző a vállalat negyedszázadát, fejlődését és szolgáltatásait. Tizenkét egykori és mai dolgozó emlékezései teszik teljesebbé a kiadványt, amelyet számos fényképfelvétel illusztrál.

(Kovács Sándor – Tóth Gusztáv – Zelei Béla): 20 éves a Dunai Vasmű Acélmű gyáregysége. (Összeáll.: – –). [Dunaújváros, 1974]. [12] lev., illusztr.

(Hudák János – Zelei Béla): 20 éves a (Dunai Vasmű) Kohászati gyárrészleg kohó egysége. (Összeáll. – –). [Dunaújváros, 1974]. [10] lev., illusztr.

Az 1973-ban megjelent, Energiagazdálkodó és Szolgáltató gyárrészleget bemutató kiadvány után két másik gyárrészlegét mutatja be a Dunai Vasmű, a huszadik évforduló alkalmából. A fényképekkel és grafikonokkal gazdagon illusztrált füzetek jó áttekintést és tájékoztatást nyújtanak.

Móri Napok (1974. okt. 4–6.) [Kiad. a Mór, Nagyközségi Tanács, Mór, 1974.] 23 l.

A Móri Napok rendezvényeinek ez évi műsorát közlő kis füzet négy olyan írást is tartalmaz, amely indokolja, hogy megemlékezzünk róla, és mint a napi aktualitástól függetlenül is hasznos kiadványt a könyvtárak megőrizzék. A tanács végrehajtó bizottsága által írt Köszöntő (alcíme: Az Ilkovic-sátraktól a 40. móri napokig) visszatekint az első, 1934-ben megtartott bornapra, melyet üzleti érdekből rendeztek; bemutatja Mórt és környékét, valamint a ma már megváltozott tartalommal rendezett Móri Napokát. – Pallos István (A móri borvidék története), Kovács János Rövid áttekintés a Csepeli Fémmű Cső- és Elektrodagyár Mór fejlődéséről 1969–1974-ig) és Molnár Lajos (Ikarus Karosszéria- és Járműgyár Pusztavámi Gyáregységének története) írásai 2–5 lap terjedelemben nyújtanak áttekintést, tömör összefoglalást a címükben megnevezett témákról.

A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETÉNEK VI. VÁNDORGYÜLÉSE

A kétezeréves és bizonyára örökéletű Pécs, ez a manapság nagyon nyüzsgő város 1974. október 17–19-én emlékezetes élményeket kínált a szerencsés érdeklődőknek, köztük vagy 400 könyvtárosnak, akik az Egyesület vándorgyűlésére Pécsre utazhattunk. A program a következő volt: Október 17. A Magyar Könyvtárosok Egyesületének plenáris ülése. Öt előadás a jövő kutatás és a könyvtárak jövőjé témakörben. Október 18. Szekcióülések. Gyermekkönyvtárosok, ifjúsági könyvtári szakreferensek, zenei könyvtárosok és műszaki könyvtárosok szekcióülései. A Pécsi Egyetemi Könyvtár Klimó-gyűjteményének 200 éves jubileumi ünnepségei, városnézés, múzeumlátogatások, a Klimó-gyűjtemény és a könyvtörténeti, valamint exlibris kiállítás megtekintése az Egyetemi Könyvtárban. Október 19. Kirándulás Baranya megye déli tájaira, Siklós vára és Harkány-fürdő.

A gazdag program alkalmat adott a gyakranszükséges könyvtárosképeség gyakorlására: ügyesen válogatni kellett. Hiszen e héten Pécs az időben párhuzamosan is zajló kulturális események nyüzsgő színtere volt.

Az első nap jövőt kutató előadásai, a második nap könyvtörténeti élménye, a második nap szekcióprogramjában zajlott módszertani bemutatók és a harmadik nap kirándulásai mind a VI. vándor-

gyűlés eszmei célját szolgálták: fel kell készülnünk eljövendő feladatainkra.

A plenáris ülésen Dr. Székely Sándor megnyitója és Barncs Ferenc, a Baranya Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának képviselője üdvözlő szavai után Dr. Mátrai László akadémikus, a Budapesti Egyetemi Könyvtár főigazgatója a jövő kutatással kapcsolatos filozófiai kérdésekről szolt előadásában, Az ideológiai és világnézeti vonatkozások tisztázásán túl a jövő alapvető társadalmi elvárásával és a könyvtár és társadalom jövőbeni kapcsolódási törvényszerűségeivel foglalkozott, Horváth Tibor, az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője "A könyvtárügy szervezetének várható alakulása" című előadásában a szervezett integráció jövőbeni lehetőségeit taglalta. Néhány külföldi és a közeljövőben nálunk is megvalósítható modell példájával illusztrálta: a könyvtári rendszerek a jövő társadalmában többközpontú, differenciált kapcsolású egységet alkotnak – a könyvtár nyitottabbá válik. Ezután Futala Tibor, a Kulturális Minisztérium Könyvtári Osztályának főelőadója a könyvtáros pálya és a könyvtáros személyiségének várható alakulása című előadása következett. "Sokféle, színes egyéniségből áll össze a könyvtáros társadalom" – mondta az előadó, bevezetőjében.

A pályakép-jövő alakulásáról szólva vázolta a könyvtárosképzés, a társadalmi elvárások és a lehetőségek várható alakulását, Wallerhausen Gyula, a Központi Statisztikai Könyvtár igazgatóhelyettese alapos történeti összefoglalást adott a jövőkutatás eddigi alakulásáról, módszereiről és felhasználhatóságáról a könyvtárügyben. A jövőkutatás a társadalom alakulásán alapszik: a könyvtárak vonatkozásában az igények, az oktatás, a továbbképzés és a szabadidő alakulását kell alapul venni. — Ezek után a könyvtári futurológia előrejelzéseit ismertette 2000-ig. A szinte szédítő, de nagyon is valós "jóslások" felsorolása után a következőkkel fejezte be előadását: A könyvtárügyben mindennél inkább a "jövőre orientált gondolkodás" szükséges. A vezetőknek elsősorban tervezéssel kell foglalkozniuk. Ma a vezető és szervező szakemberek munkaidejük jelentős részét a prognózisok vizsgálatával és felhasználásával kell, hogy töltsék — a könyvtárakban is.

Az utolsó előadás a legbonyolultabb, és jelenleg leginkább problematikus témáról szólt: Az információs rendszer jövőjéről. A külföldön tartózkodó Vajda Erik előadását Horváth Tibor olvasta fel. Az információigény a jövőben is három fő irányból érkezik a könyvtárakba: a vezetés, a képzés és a tájékozódás irányából. Elszigetelt intézményi rendszerek nem oldanak meg semmit. Az előadás vázolta az információ-elemző és szétsugárzó rendszerek fejlődésének lehetőségeit, de feltárta az integráció, vagyis a rendszerek összekapcsolásának problémáit is. A hozzászólások

széleskörű hallgatóságban is nyilván felmerült gondolatokat fejezték ki: vajon hogyan vagyunk felkészülve ma a jövőbe mutató újdonságok fogadására? Dr. Csüry István hozzászólásában többek között arról beszélt, hogy a könyvtáros pálya mai presztízst a szociológiai felmérések olykor teljesen történelmietlenül vizsgálják. A könyvtáros pálya alakulása már ma is elsősorban rajtunk múlik.

A szekcióüléseken a könyvtári szolgáltatások gyakorlati problémáival foglalkoztak a résztvevők. A gyermek- és ifjúsági szekciók ülésein a fejlesztési, az irodalom-ellátási beszámolókon és elemzéseken kívül megismerhettük a Pécs belvárosában működő ifjúsági könyvtár munkáját és eredményeit, valamint az Uránvárosi Gyermekkönyvtárat. A gyermekkönyvtárosok bemutató foglalkozásokon is résztvettek.

Csoportunk Boda Miklósné kiváló vezetésével tekintette meg a Klimó-gyűjteményt és az Egyetemi Könyvtárat. A könyvtár igen érdekes, szakember és érdeklődő számára egyaránt élménytadó könyvtörténeti kiállítást rendezett az évfordulóra, amely méltóan mutatta be az alapító Klimó György pécsi püspök könyvgyűjteményének legérdekesebb darabjait, és feltárta a könyvtár művelődéstörténeti jelentőségét. A 18. század e jeles könyvgyűjtője 1774-ben megnyitotta a nagyközönség számára könyvtárát, s ez adja a jubileum kiemelkedő jelentőségét. Szerencsésen választott az Egyesület, amikor a magyar könyvtárügy pécsi ünnepére időzítette VI. vándorgyűlését: kétszáz éves múlt alapjáról tekinthettünk a tudományosan vizsgált jövő távlati felé.

(G. Á.)

3.

MŰSZAKI KÖNYVNAPOK 1974

A Műszaki Könyvnapok alkalmából az idén számos könyvtárban rendeztek előadásokat, könyvkiállítást és vásárt. A műszaki könyvtárak közreműködésével szervezett nagyobb rendezvények mellé az elmúlt évinél nagyobb bőségben sorakoztak fel szak szervezeti és tanácsi közművelődési könyvtáraink megnyitói, könyvkiállításai és a legfrissebb műszaki irodalmat propagáló ajánlópolcai. A rendezvények minden eddigi felülmúló érdeklődést váltottak ki, és nagy mennyiségű műszaki könyv talált gazdára.

A Műszaki Könyvnapok kiemelkedő eseménye volt Székesfehérvárott, a Városi Tanács nagytermében október 23-án megtartott Híradástechnikai technológiai ankét, amelyet a Híradástechnikai Tudományos Egyesület Székesfehérvári Szervezetével közösen rendezett a VIDEOTON Központi Műszaki Könyvtára. A helyszíni könyvkiállítással és vásárral egybekötött ankétot délelőtt 9 órakor Demeter Béla; a VIDEOTON vezérigazgató helyettese nyitotta meg, majd két előadás következett: Dr. Ambrózy András tanszékvezető egyetemi docens Az elektronikai technológia fejlődési irányai, Erdős Imre okl. villamosmérnök Technológiai fejlesztés a VIDEOTON televíziógyártásában címmel tartott előadást. A délelőtti folyamán három korreferátum hangzott el: Bárkovich István okl. villamosmérnök a Hullámforrasztás alkalmazása a tv szerelt alaplemezeknél, Szegheő István okl. gépészmérnök Szereldei műveletek gé-

pesítése, Felföldi Ferenc okl. villamosmérnök pedig Célműszerezési program a tévégyártás korszerűsítésére címmel tartott előadást. Délután Berzényi Pál okl. villamosmérnök volt az első előadó, aki a technológiának a minőségre és a minőségellenőrzésre gyakorolt hatásáról beszélt. Kis sorozatban gyártott nyomtatott huzalozású lemezek gyártása ADMAP berendezés segítségével volt a címe Paksi Gábor okl. villamosmérnök előadásának, majd Lőrincz Péter okl. villamosmérnök a számítógép és NC vezérlésű technológiáknak a VIDEOTON-ban történt alkalmazásáról számolt be. Végül két korreferátum zárta a délutáni programot: Gerlai Mátyás okl. villamosmérnök a számítógépek, félvezetők elemeinek 100%-os szűrővizsgálatait, Mernyei Pál híradásipari technikus pedig az új kötési eljárást, a WIREWRAP-ot ismertette.

Néhány a többi rendezvény közül: a VIDEOTON Központi Műszaki Könyvtárának aranyfokozatú, "Haladás" szocialista brigádja nagyszabású kiállításán a műszaki könyvek mellett a folyóiratokat, a tájékozódás egyéb forrásait is megtekinthették a gyár dolgozói, október 9-től 31-ig. A VIDEOTON könyvpavilonjában műszaki könyv vásárt rendeztek, a munkások, szakmunkástanulók részére pedig a Műszaki Könyvnapokra megjelent irodalomból üzemegegyenként helyszíni bemutatót, könyv vásárt és szakíró-olvasó találkozókat: október 10-től 14-ig a Szerszámüzem, 15-től 19-ig a

TMK, október 21-től 24-ig a Ságvári, 25-től 28-ig a Periféria és a Végszerelde, 29-től 31-ig pedig a Televízió Gyáregység Végszereldéje, a Rádió I. és a Tanműhely dolgozóinak. A kiállított könyveket, folyóiratokat a helyszínen, az üzemi könyvterjesztőknél vásárolhatták meg, illetve fizethették elő az érdeklődők, továbbá megrendelhetők a Műszaki Könyvtár közvetítésével is.

A VIDEOTON szakszervezeti könyvtárában október 16-án Borda Gábor villamosmérnök tartott előadást, Az integrált áramkörök

várható fejlődése címmel. A Székesfehérvári Könnyűfém-műben október 21-én nyitották meg a Műszaki Könyvnapokat; itt A magyar alumíniumipar fejlődése a magyar műszaki irodalom tükrében címmel Baránszky Jób Imre okl. gépészmérnök előadását hallgatták meg a műszakiak és a gyár érdeklődő dolgozói. Október 21. és 31. között három alkalommal rendeztek műszaki könyvkiállítást és vásárt a Könnyűfém-mű területén. Több helyen megemlékeztek a Műszaki Könyvhónapról a munkahelyeken a Dunai Vasműben is.

HIRADÁS A MEGYEI KÖNYVTÁR ÚJ ÉPÜLETÉRŐL. — Székesfehérvár Város Tanácsa a Végrehajtó Bizottság előterjesztésében 1974. június 3-i ülésén tárgyalta és hagyta jóvá a város új, általános rendezési tervének programját. "A most jóváhagyásra került program — írja Szeidel István ÉKV osztályvezető a Székesfehérvári Közélet 1974. évi 2. számában — a megítélések szerint már reálisan értékeli a város ezredfordulóra várható fejlődését, és megfelelő alapot szolgáltat az új, általános rendezési terv kidolgozásához." A cikkirő rendszeresen, részletesen ismerteti a programot; a tervekből kibontakozik az olvasó előtt a 2000-re már 127 000 lakosú Székesfehérvár nagyarányú és sokoldalú fejlődésének képe. A megépítendő közép fokú intézmények sorában, c/ pont alatt ismerteti Szeidel István a művelődési és oktatási intézményeket. Ennek második mondata így hangzik: "Új Megyei Könyvtárat kell építeni 400 000 kötet kapacitással." ... Ennyi a

hiradás a leendő, új épületről. Olvasók ezrei és könyvtárosok várják a következőt, amely már a megvalósulás kezdetéről ad hirt.

ÚJ HELYSÉGGEL bővített szakszervezeti könyvtárat avattak október 18-án Dunaújvárosban: a 26. sz. Állami Építőipari Vállalat közelmúltban megnövelt könyvtárának ünnepélyes megnyitóján közreműködött Bánffy György Jászai Mari-díjas, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze.

KORSZERŰEN berendezett, 40 m² alapterületű helyiséget kapott az Agárdi Állami Gazdaság Zichyújfalui szakszervezeti könyvtára.

A SÁRBOGÁRDI JÁRÁS két községében változik kedvezőbbre rövidesen a könyvtár elhelyezése. Szabadhidvégén új könyvtárhelyiség kialakítását kezdték meg; a községi tanács épületének alagsorában. Az itt létesülő 80 m² alapterületű, szabadpolcos könyvtár közvetlen szomszédságában

ifjúsági klubot építenek a KISz fiatalok, társadalmi munkával. Az előzőnél korszerűbb és tágasabb elhelyezés bizonyára új lendületet ad a könyvtár addigi, mostohább viszonyok közepette is eredményes, igényes tevékenységének. Vajtán egy szolgáltatóház építését tervezi a községi tanács, amelyen belül – mintegy 100 m² alapterületen – két részre osztható könyvtárhelyiséget alakítanak ki. Mind a két község benevezett a "30 év – 30 könyvtár" mozgalomba.

AZ ADONYI Községi Tanács Végrehajtó Bizottsága október 15-i ülésén határozott a hétezer kötetes községi könyvtár új elhelyezéséről. Ennek értelmében a művelődési ház épületében működő eszpresszó helyére költözik a könyvtár, legkésőbb 1975. június 1-ig. A változással a mostaninak mintegy másfélszeresére növekszik meg a szabadpolcos tér alapterülete, és két kisebb méretű szolgálati helyiséggel is bővül. Szomszédságában, a jelenlegi barkács szakköri helyiségből öregek napközi otthonát alakítják ki egyidejűleg, mely közvetlenül csatlakozik a könyvtárhoz: így tervezik biztosítani az öregek zavartalan helybenolvasását, a délelőtti órákban. A könyvtár átköltözésekor felszabaduló teremben ifjúsági klubot rendeznek majd be.

LETÉTI I. típusú könyvtárai számára közel 40 000 forint értékben vásárolt a könyvtári tájékoztatáshoz szükséges kézikönyveket a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Központi Könyvtára.

Hét letéti könyvtár részére 12féle folyóiratot fizetett elő – összesen 42 példányban – az SZMT Központi Könyvtár, azoknak a szakszervezeti könyvtáraknak, ahol helybenolvasási lehetőség is van.

KÉT IRODALMI NOBEL-díjas íróról készített kis bibliográfiát a közelmúltban az SZMT Központi Könyvtára. A Miguel Ángel Asturias 1967 címmel megjelent, 71. sorszámú kis bibliográfiát Beniczky Péterné, a Mihail Alekszandrovics Solohov 1965 címűt, amely a sorozat 72. darabjaként látott napvilágot, Somlyai Károlyné állította össze.

Négy újabb könyvjelzőt is kiadott az SZMT Központi Könyvtár a közelmúltban: Frederic Joliot-Curie, Albert Einstein, Alexander Fleming és Albert Schwetzer évfordulóira.

A HÁROM MEGYE – Fejér, Győr-Sopron és Komárom – könyvtárosainak szeptember 12-13-án, Tatán megrendezett tájékoztetésén a kisvárosi, B típusú könyvtárak munkaszervezetét és szolgáltatásait vitatták meg a résztvevők. Megyénket Börcs János, a bicskei Vajda János Nagyközségi-Járási Könyvtár igazgatója, Hegedüs Éva, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár csoportvezetője, Molnár Istvánné, a Velenkszky László Városi Könyvtár vezetője és Pintér Béla, a móri Radó Antal Nagyközségi-Járási Könyvtár igazgatója képviselte a komáromi III. Könyvtári Hét keretében rendezett tanácskozáson.

10

TAPASZTALATCSERÉRE utaztak szeptember 16-17-én a székesfehérvári járás főfoglalkozású könyvtárosai. Megtekintették a paksi nagyközségi-járásit, továbbá a dunaföldvári, a dunakömlődi, a dunaszentgyörgyi és a bölcseki községi könyvtárat.

6

A KÖZMŰVELŐDÉSI könyvtárak berendezéséről szervezett országos tapasztalatcsere találkozót szeptember 24-től 27-ig az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja és a Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, Fonyód-Bélatelepen, a Somogy megyei Tanács alkotóházában megtartott értekezleten megyéinkből Börcs János, a bicskei Vajda János Nagyközségi-Járásai Könyvtár igazgatója és Hegedüs Éva, a Megyei Könyvtár hálózati és módszertani csoportjának vezetője vett részt.

10

A SZÉKESFEHÉRVÁRI járás főhivatású és tiszteletdíjas könyvtárosai október 7-én délelőtt munkaértekezleten vettek részt a Megyei Könyvtárban. Dr. Csongor Endréné igazgató bevezető tájékoztatója után két referátumot hallgattak meg a könyvtárosok: elsőként Csaba Orsolya, a Megyei Könyvtár hálózati és módszertani csoportjának munkatársa ismertette a könyvtári forgalom alakulását az 1974. első félévi statisztikai adatok alapján, majd Hegedüs Éva csoportvezető beszélt a könyvtári munka alapvető követelményeiről és elemezte a járás könyvtáraiban folyó állománygyarapítás tapasztalatait. A hiányosságokat és problémákat nyíltan feltáró értekezleten szá-

mos hozzászólás hangzott el, és élénk vita alakult ki.

10

A GYŐRI Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár dolgozói október 8-án meglátogatták a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárat. Tóth György igazgatóhelyettes tájékoztatta őket a megye könyvtárügyének helyzetéről és mutatta be nekik a Megyei Könyvtárat. Délután városnézés szerepelt programjukban. Székesfehérvár nevezetességeit tekintették meg a vendégek.

10

FEJÉR MEGYEI tanácsi könyvtárosok tapasztalatcserén vettek részt Szombathelyen október 8-tól 10-ig, a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárban. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár igazgatója által vezetett csoportban járási könyvtárigazgatóink és a Megyei Könyvtár munkatársai tanulmányozták a meglátogatott intézmény és a terület könyvtárainak munkáját. — Ezt megelőzően, szeptember 26-27-én dunaujvárosi könyvtárosokat fogadtak Szombathelyen, akik az olvasószolgálat és a feldolgozás munkaszervezési tapasztalatai iránt érdeklődtek a Megyei Könyvtárban.

10

A FŐFOGLALKOZÁSÚ könyvtárosok 1974/75. évi szakmai továbbképzésén — a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér megyei Szervezetének, valamint az SZMT Központi Könyvtár és a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár szervezésében — a tanácsi és szakszervezeti könyvtárosok mellett résztvesznek más hálózatok és hálózaton kívüli könyvtárak főhivatású munkatársai is. A korszerű könyvtári munka számos

területét felölelő tematika 12 színvonalas előadást ígér konzultációkkal 1974. novemberétől 1975. májusáig. – Az első továbbképzési napon, november 11-én Escher Ilona, Fejér megye Tanácsa népművelési csoportvezetője tartott előadást "A könyvtárügy fejlesztése megyénkben a közművelődési határozat tükrében" címmel. Tájékoztatója után, melyet számos hozzászólás követett, Gévay Ágnes számolt be az MKE legutóbbi, VI. pécsi vándorgyűléséről, majd dr. Varga Gyuláné ismertette a Gyermekkönyvtári Szekció ülését. – A továbbképzés jövő évi, záró programja lesz májusban a dunajvárosi Munkás Művelődési Központ és Könyvtár meglátogatása.

AZ ALAPFOKU könyvtárosképzés és vizsga eddigi gyakorlatát új módszerekkel módosította a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár. A szakismereteket tankönyvből egyénileg elsajátító 30 tanácsi könyvtárost a továbbiakban is a hálózati alközpontokban szervezett csoportos konzultációk és helyszíni instrukciók segítik a felkészülésben. Új vonás, hogy a vizsgázók nem tételeket húznak majd, hanem lényegében tudásuk egészéről és gyakorlati alkalmazásáról adnak számot – a saját könyvtárukban lebonyolított, a hagyományostól sok tekintetben eltérő vizsgán. Az első, ilyen rendszerű vizsgákra december folyamán kerül sor.

A FIATAL SZAKMUNKÁSOK és műszakiak; munkaterületük műszaki irodalmának alaposabb megismerésére és gyors tájékozódásuk elősegítésére figyelő szolgálatot hoztak létre a Szerszámgép-

ipari Művek Székesfehérvári Köszőrüépgyárában. A szolgálat célja egymás tájékoztatása, a műszaki irodalom szakmai figyelése, egy-egy téma szakirodalmának gyűjtése. Feladata továbbá, hogy "bevezesse" a műszaki könyvtárba az üzembe belépő új, fiatal szakmunkásokat, valamint megismertesse velük a könyvtár állományát és szolgáltatásait. Figyelembe véve a műszaki irodalom rohamos fejlődését, célul tűzték a régebbi (10–15 éves) irodalom "elfelejtett", még használható anyagának feltárását is. A szolgálat nagy segítséget nyújt a műszaki könyvtárnak a dokumentálás munkájában.

A KÖZÖS HELYSÉGBEN működő szakszervezeti közművelődési és műszaki könyvtár eredményes együttműködéséről számolhatunk be a SZIM Székesfehérvári Köszőrüépgyárából. A Vasas Szakszervezet kihelyezett közművelődési könyvtárának folyóiratanyaga és ismeretterjesztő állománya megfigyelések szerint évente 200–300 tómban nyújt segítséget – a folyóiratok rövid, műszaki vonatkozású cikkeivel, a kiadványok referátumaival – az ipari fejlődés és a megnövekedett igények következtében mindinkább "adatbankká" átalakuló műszaki könyvtár számára. Az újító mozgalomban, a Szakma Ifjú Mestere és a tanulás, továbbképzés különböző formáiban eddig is közösen, egymást kiegészítve elégítette ki az igényeket a szakszervezeti és a műszaki könyvtár.

AZ ŐSZI MEGYEI KÖNYVHE-
TEK Fejér megyei megnyitójára október 10-én, Bicskén került sor.

A Szövetkezetek Fejér megyei Szövetsége, valamint a Bicske és Vidéke ÁFÉSZ Vezetősége rendezésében, este 6 órakor kezdődő megnyitón Bauer Imre, a Szövetkezetek Fejér megyei Elnökségének tagja, a bicskei ÁFÉSZ elnöke mondott ünnepi beszédet, a Hazafias Népfront helyiségében összegyűlt, mintegy félszáz főnyi közönség előtt. Ezt követően Hegedüs Géza kétszeres József Attila-díjas íróval találkozott a bicskeiek. Számos kérdés hangzott el, ezekre "kiselőadások" formájában válaszolt Hegedüs Géza. A bensőséges hangulatú, élvezetes, "vérbéli" író-olvasó találkozó, mely a későesti órákban fejeződött be, emlékezetes marad a résztvevőknek. — A megnyitót több rendezvény követte a megyében, a helyi ÁFÉSZ-ok rendezésében.

VÉGH ANTALLAL rendezett író-olvasó találkozót Bicskén, október 14-én, este 6 órai kezdettel a Bicske és Vidéke ÁFÉSZ, valamint a Vajda János Nagyközségi-Járási Könyvtár. A Kék Csillag kistermében megtartott találkozón, melyre az Őszi Megyei Könyvhetek keretében került sor, a százhusz főnyi közönség élénk érdeklődést tanúsított a bemutató író szociográfiai munkássága, különösen pedig legújabb, Miért rossz a magyar futball? című, nagy feltűnést keltő könyve iránt. Rónai Györgynének, a bicskei ÁFÉSZ könyvesbolt vezetőjének avatott, hangulatteremtő köszöntője után két izgalmas "félidő" következett: az elsőben az író, a másodikban a közönség "lépett pályára"... A találkozó előtt és után számos könyvét dedikálta az író.

SIKERES, szakma ilag és pedagógiailag egyaránt jól alapozott rendezvényeket tartottak október és november hónapban is a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekrészlegében. Október 5-én "Látod, amit én látok?" címmel negyedik osztályosok indultak felfedező útra a vonalak, színek, formák világába. A képzőművészet eszközeit érzékeltető és a gyerekeket kiválóan aktívizáló foglalkozás befejező mozzanataként a könyvtár kiállítást rendezett a közreműködők papírkivágásokból készült alkotásaiból. Nyelvi játékok, vidám fejtörők szerepeltek az október 19-i, "Csacsipacsi" című programban, melyet IV-V. osztályosoknak rendeztek. Az évszak többféle, irodalmi, zenei, képzőművészeti megközelítést szolgált a gyermekrészleg október 26-i, "Ősz húrja zsong..." című vetített képes, zenés irodalmi foglalkozása; erre az általános iskolák V-VIII. osztályába járók kaptak meghívót. Legutóbb, november 16-án a "Tündérek, törpék, táltosok" című, nagyszerű mesedélutánon szórakoztak a gyermekrészleg 6-9 éves olvasói.

November 4-én komplex tematikával új rendezvénysorozat kezdődött, amelyen a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola VI., napközis osztályának tanulói vesznek részt. (Ismertetésére 1975/2. számunkban visszatérünk.)

A tanév kezdetétől természetesen megindultak az iskolák hagyományos könyvtárlátogatásai is, amelyekben a már kialakult formák mellett műsoros összeállítások segítik a gyerekek élményszerű, hangulatos ismerkedését a könyvtárral.

3. SZÁMITÓGÉPEK a közlekedésben címmel nagy érdeklődést kiváltó előadást és ankétot szervezett a VOLÁN 14. sz. Vállalat műszaki és szakszervezeti könyvtára. Az október 15-én lebonyolított rendezvényen, melyre a Műszaki Könyvnapok keretében került sor, a vállalat műszaki szakemberei mellett számos érdeklődő dolgozó vett részt.

3. IRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓRA került sor október 18-án Dunaujvárosban. A szakszervezeti rendezvényen az Arany Csillag Szálloda dolgozói találkoztak Csák Gyula íróval.

3. IRODALMI ESTET rendezett október 30-án, 18,30 órai kezdettel a székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár. Napjaink szovjet és amerikai irodalmáról Elbert János irodalomtörténész tartott előadást, melyet Bálint András színművész illusztrált, szemelvények elmondásával.

3. KÉPTELEN TERMÉSZETRAJZ címmel Tóth Titusz önálló előadást rendezték meg október 31-én, a VIDEOTON szakszervezeti könyvtárában. A színművész nagysikerű műsorában összeállítás hangzott el Fekete István, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Nagy Lajos és Romhányi József műveiből. — "A műsor látványosan szellemes állatportrék sorozata, de az írók maguk figyelmeztetnek rá, hogy nem állatokat vettek célba, hanem valójában társadalmi és emberi fonákságokat" — olvassuk a meghívón, amely ajánló bibliográfiát is közöl Tóth Titusz műsorához.

3. FEHÉR KLÁRA József Attila-díjas íróval találkoztak november 4-én a bodajki és a Mecsérpusztai szakszervezeti könyvtár olvasói. Az SZMT Központi Könyvtár közreműködésével szervezett két rendezvényen nagy számú közönség vett részt.

3. A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM évfordulója alkalmából november 5-én délután ünnepséget tartottak a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Az ünnepségen, melyen a Megyei és Városi Könyvtár dolgozóin kívül résztvettek a Pedagógus Továbbképző Kabinet munkatársai is, Ladasovits László, az MSZMP Fehér megyei Tanács Apparátusi Bizottsága végrehajtó bizottsági tagja mondott ünnepi beszédet, majd a Megyei Könyvtár dolgozóiból alakult irodalmi színpad részletet adott elő Gyurkó László: Fejezetek Leninről című dokumentum-oratóriumából. A műsor után valamennyi munkahely dolgozóinak jutalmat osztottak ki.

3. A KÖNYVTÁRI ESTÉK sorozat első őszi programját november 11-én, 18,30 órai kezdettel rendezte meg a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár. A mindinkább helyszükével küzdő intézmény — figyelembe véve a várható nagy érdeklődést — nem saját épületében, hanem a szomszédos József Attila Gimnázium és Szakközépiskola disztermében rendezte meg az estét. A mintegy 120 főnyi közönség Vészi Endre József Attila- és SZOT-díjas íróval találkozott ez alkalommal, műveit Kohut Magda és Bánffy György — mindketten Jászai Mari-díjasok és a Magyar Népköztársaság érdemes művészei — tolmácsolták. Beveze-

tót mondott Domokos Mátyás, a Szépirodalmi Kiadó főszerkesztője.

"A KÖZMŰVELŐDÉS helyzete és fejlesztésének feladatai Fejér megyében" címmel november 14-én szabad pártnapra került sor a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban. Az előadó Escher

Ilona volt, az MSZMP Fejér megyei Tanács Apparátusi Bizottságának tagja, a Megyei Tanács népművelési csoportvezetője. A szabad pártnapon a Megyei Könyvtár, a Velinszky László Városi Könyvtár, a Megyei Művelődési Központ, az István Király Múzeum, valamint a Vörösmarty Színház dolgozói vettek részt.

MEGALAKULT a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Könyv- és Könyvtártörténeti Bizottsága. Első ülésén, melyet szeptember 27-én, az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ épületében tartottak, a megjelentek Kéki Béla művelődéstörténészt, a Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtárának ny. igazgatóhelyettesét, az MKE elnökségi tagját választották a Bizottság elnökének, titkárának pedig Boda Miklósnét (Pécs).

Az első ülésen Kéki Béla tartott előadást Fitz Józsefről, halálának 10. évfordulója alkalmából, majd Végh Ferenc olvasta fel bírálatát két, a közelmúltban megjelent könyvtörténeti műről (Holl Béla: A kétszáz éves váci könyv és Szántó Tibor: A szép magyar könyv 1473-1973.). Ezután több hozzászólás következett, majd a Bizottság programjának kialakítása. A további javaslatokat a tagok írásban juttathatják el az Egyesület címére.

A VIII. SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRI HÉT ez évi rendezvénysorozatát 1974. november 18-tól 28-ig rendezték meg a vállalatok szakszervezeti bizottságai és az SZMT Központi Könyvtár. E két dátum között hét helyen került sor író-olvasó találkozóra, nagy számú érdeklődő jelenlétében. - November 18-án két könyvtárban is találkozhattak Csák Gyulával olvasói: a Viz- és Csatornaműveknél és az Agárdi Állami Gazdaság zichyújfalui könyvtárában. Ugyanezen a napon még Szakonyi Károly volt a József utcai Munkásszálló szakszervezeti könyvtárának vendége. November 19-én Szentiványi Kál-

mán íróval a Finommechanikai Vállalatnál, 21-én Lugossy Gyulával az IKARUS szakszervezeti könyvtárában rendeztek író-olvasó találkozót. A 14. sz. VOLÁN szakszervezeti könyvtárába november 25-én László-Bencsik Sándor író látogatott el, míg az utolsó író-olvasó találkozót a Gabonaiipari Vállalat Diákotthonában tartották, november 28-án, ahol Marosi Gyula íróval találkoztak a vállalat dolgozói és a fiatalok.

A szakszervezeti könyvtárak ünnepi rendezvénysorozata ebben az esztendőben is sikeresen zárult; a munkaidők végéhez igazított programkezdések sok dolgozó részvételét tették lehetővé.